
พืชกินเดียวและพืชหายาก
ของประเทศไทย

พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๖

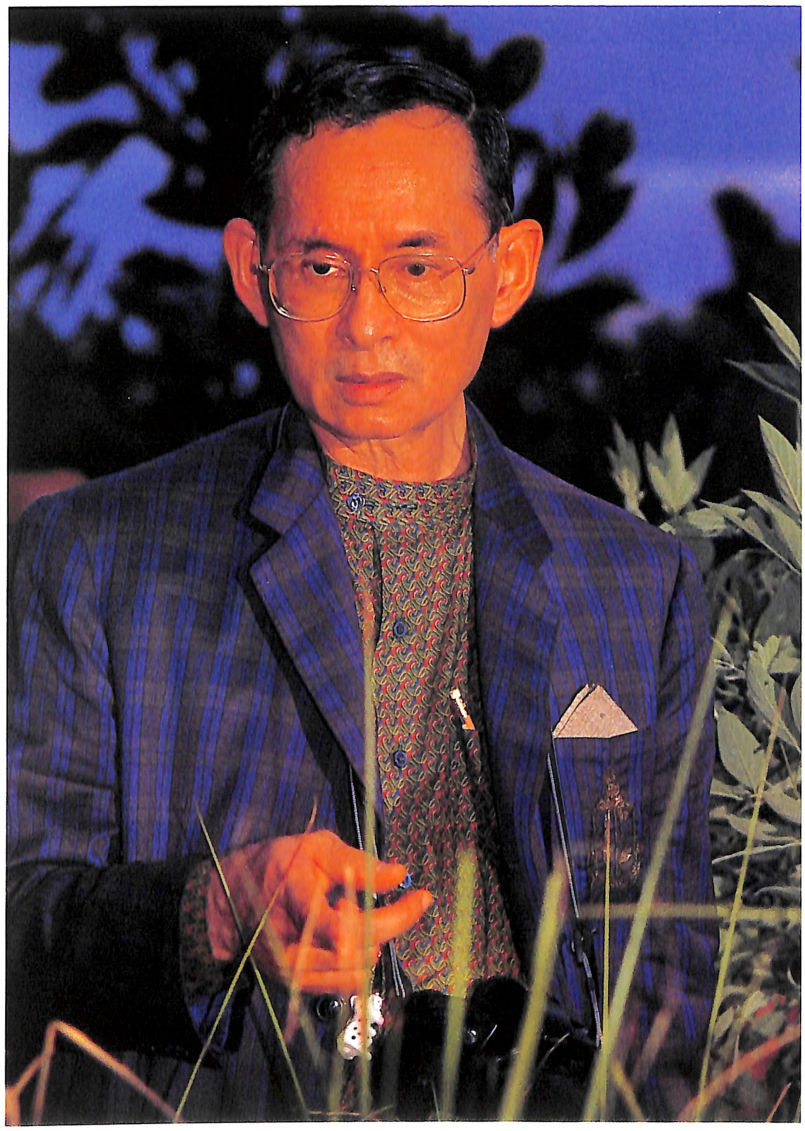

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก
ของประเทศไทย

หนังสือเรื่อง "พืชถิ่นเดียวและพืชหายากของประเทศไทย"
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
สำนักนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๔๓ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
ISBN 974-7772-46-9

คำปรารภ

รัฐบาลและประชาชนชาวไทย มีความปีติชื่นชมโสมนัสเป็นล้นพ้น ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ และต่างสำนึกว่าเป็นบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ที่ได้เกิดและอยู่ในแผ่นดินไทย ภายใต้ร่มพระบารมีแห่งพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ

นับแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๙ เป็นต้นมาตราบจนปัจจุบัน ทรงยึดมั่นในทศพิธราชธรรม ทรงพระวิริยะอุตสาหะ ตรากตรำบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ ซึ่งล้วนอำนวยประโยชน์เกื้อกูลประชาชนให้มีความผาสุกร่มเย็น และประเทศชาติมีความอุดมสมบูรณ์ เจริญพัฒนาก้าวหน้าทุกด้าน มีพระราชปณิธานอันแรงกล้าที่จะขจัดทุกข์บำรุงสุขของอาณาประชาราษฎร์ ด้วยพระปรีชาญาณอันล้ำเลิศ ทรงริเริ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายสาขานับพันโครงการ ทรงพระกรุณาพระราชทานแนวทางในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมตามแนว “ทฤษฎีใหม่” และพระราชทานวิถีทางดำรงชีพแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้พสกนิกรทุกระดับสามารถดำเนินชีวิตด้วยความผาสุกในทุกสภาวการณ์ของบ้านเมือง นอกจากนี้ ยังทรงขจัดปัดเป่าภัยพิบัติ และวิกฤตการณ์อันร้ายแรงในบ้านเมืองหลายครั้งหลายคราว ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาญาณอันสุขุมคัมภีรภาพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงเป็นพระมิ่งขวัญร่มเกล้าและทรงเป็นศูนย์รวมใจของปวงชนชาวไทยตลอดมา

เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ รัฐบาลและปวงชนชาวไทยจึงพร้อมใจกันสำแดงความจงรักภักดี และความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ จัดงานเฉลิมพระเกียรติ ประกอบด้วยโครงการและกิจกรรมต่างๆ หลากหลายโครงการสำคัญโครงการหนึ่ง คือ คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ได้จัดพิมพ์หนังสือเฉลิมพระเกียรติคุณด้านต่างๆ เป็นจำนวนหลายเล่ม รวมทั้งที่หน่วยราชการและองค์กรภาคเอกชนขออนุญาตจัดพิมพ์ร่วมด้วย ซึ่งจะแจกจ่ายเผยแพร่ไปยังหน่วยต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

ในนามของรัฐบาลและในฐานะประธานกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ผมขออนุโมทนาในความวิริยะอุตสาหะของทุกท่านที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์หนังสือที่มีคุณค่า แสดงให้ประจักษ์ในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อประเทศและประชาชนชาวไทย อันจะเป็นหลักฐานในการศึกษาค้นคว้าของอนุชนสืบต่อไป และขอแสดงความชื่นชมที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมมือกันดำเนินงานโครงการจัดทำหนังสือเพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นราชสักการะเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในมหามงคลสมัยนี้ ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

คำนำ

สืบเนื่องจากการที่คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือ “สัตว์ถิ่นเดียวของประเทศไทย” ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดพิมพ์หนังสือ “สัตว์ถิ่นเดียวของประเทศไทย” เพื่อแจกจ่ายเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ เป็นหลักฐานในการศึกษา ค้นคว้า สืบต่อไปนั้น

เมื่อความทราบถึง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย เห็นว่าการที่มีหนังสือเกี่ยวกับสัตว์แล้ว ก็ควรมีหนังสือเกี่ยวกับพืชด้วย กอปรกับคณะอนุกรรมการฯ ตระหนักว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากทรงมีพระปรีชาสามารถในงานด้านการพัฒนาแล้ว ยังทรงรอบรู้เกี่ยวกับพรรณพืชชนิดต่างๆ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจมีคุณเป็นอเนกอนันต์แก่ประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ดิน และน้ำ และเนื่องจากพืชเป็นตัวชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรน้ำ ดังนั้นจึงควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษ โดยเฉพาะพืชที่พบเฉพาะในประเทศไทย ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของชาติ คณะอนุกรรมการฯ จึงทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม ตลอดจนปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในที่สุด การจัดทำหนังสือ “พืชถิ่นเดียวและพืชหายากของประเทศไทย” จึงประสบผลสำเร็จลุล่วงมาด้วยดี เป็นหนังสือเฉพาะกิจอีกเล่มหนึ่งที่มีคุณค่า และมีประโยชน์เพื่อการศึกษา สำหรับอนุชนรุ่นหลัง ดังปรากฏ ณ ที่นี้

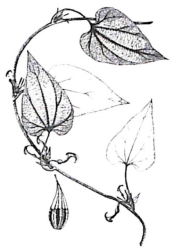

นายสุวัช สิงหพันธุ์
ประธานคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือ
“สัตว์ถิ่นเดียวของประเทศไทย”

บทนำ

พืชถิ่นเดียวและพืชหายากของประเทศไทย

พืชถิ่นเดียวและพืชหายากมีเกณฑ์กำหนดสถานภาพที่แตกต่างกัน

พืชถิ่นเดียวหรือพืชเฉพาะถิ่น (endemic plants) คือ พืชชนิดที่พบขึ้นและแพร่พันธุ์ตามธรรมชาติในบริเวณเขตภูมิศาสตร์เขตใดเขตหนึ่งของโลก และเป็นพืชที่มีเขตการกระจายพันธุ์ทางภูมิศาสตร์ค่อนข้างจำกัด ไม่กว้างขวางนัก มักจะพบพืชถิ่นเดียวบนพื้นที่ ๆ มีลักษณะจำกัดทางระบบนิเวศน์ เช่น บนเกาะ ยอดเขาและหน้าผาของภูเขาหินปูน แอ่งพรุ ฯลฯ ถิ่นที่อยู่ดังกล่าวมีสภาพจำกัดของสิ่งแวดล้อมหรือมีสภาพดินฟ้าอากาศเฉพาะที่ (microclimate) พืชถิ่นเดียวของไทยหลายชนิดพบขึ้นเฉพาะบนภูเขาหินปูนหรือดินที่สลายมาจากหินปูน เช่น ก่วมเชียงดาว (*Acer chiangdaoense*) กันภัยมหิดล (*Afgekia mahidolae*) กาญจณิการ์ (*Santisukia pagetii*) เป็นต้น ในปัจจุบันยังไม่มีการสำรวจและวิเคราะห์จำนวนชนิดพืชถิ่นเดียวของประเทศไทยอย่างครบถ้วน เนื่องจากยังขาดหนังสือพรรณพฤกษชาติของประเทศไทย (Flora of Thailand) ฉบับที่สมบูรณ์ หนังสือพรรณพฤกษชาติของประเทศไทย เท่าที่ได้ตีพิมพ์ออกมาถึงปัจจุบันเป็นเพียงร้อยละ ๓๐ ของจำนวนพรรณพืชที่มีท่อลำเลียงน้ำและอาหาร (vascular plants) ทั้งหมดประมาณ ๑๑,๐๐๐ ชนิด จากการสำรวจและวิเคราะห์พืชถิ่นเดียวของประเทศไทยในเบื้องต้น พบว่ามีประมาณร้อยละ ๕ - ๗ ของพืชที่มีท่อลำเลียงน้ำและอาหารทั้งหมด ซึ่งนับว่าน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับพืชถิ่นเดียวของประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทยมีความหลากหลายของชนิดพรรณพืช (plant diversity) อยู่ในลำดับสูง เนื่องจากประเทศตั้งอยู่ตรงบริเวณรอยต่อของเขตพฤกษภูมิศาสตร์ (floristic regions) ถึง ๓ ภูมิภาคด้วยกัน ได้แก่ ภูมิภาคอินเดีย-พม่า (Indo-Burmese) ภูมิภาคอินโดจีน (Indo-Chinese) และภูมิภาคมาเลเซีย (Malesian) แต่จำนวนชนิดพืชถิ่นเดียวของประเทศค่อนข้างต่ำ เนื่องจากพรรณพืชส่วนใหญ่กระจายพันธุ์มาจากประเทศต่าง ๆ ของทั้งสามภูมิภาค

พืชหายาก (rare plants) คือ พืชชนิดที่มีจำนวนประชากรขนาดเล็กซึ่งยังไม่อยู่ในสถานภาพใกล้จะสูญพันธุ์ (endangered) แต่มีความเสี่ยงที่จะเป็นพืชที่ใกล้จะสูญพันธุ์ได้ พืชหายากเป็นพืชที่เราทราบจำนวนประชากรที่มีอยู่ตามแหล่งต่าง ๆ และส่วนใหญ่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับพืชชนิดอื่น ๆ พืชถิ่นเดียวที่ปรากฏในหนังสือพรรณพฤกษชาติ ส่วนใหญ่จะเป็นพืชหายาก ยกเว้นพืชถิ่นเดียวเพียงไม่กี่ชนิดที่มีจำนวนประชากรขึ้นแพร่พันธุ์ตามธรรมชาติอยู่มากมาย เช่น ถั่วแปบช้าง หรือกันภัย (*Afgekia sericea*) กาญจณิการ์ (*Santisukia pagetii*) และ อรพิม (*Bauhinia winitii*) เป็นพืชถิ่นเดียวของประเทศไทย แต่ไม่อยู่ในสถานภาพพืชหายาก เนื่องจากในถิ่นกำเนิดตามธรรมชาติอันจำกัดนั้น มีจำนวนต้นหนาแน่นทั่วพื้นที่ พืชถิ่นเดียวบางชนิดเคยอยู่ในสถานภาพพืชหายากมาก่อน แต่ต่อมามีผู้นำไปขยายพันธุ์ปลูกเป็นการค้าทั่วไป จึงหมดสถานภาพพืชหายาก พืชที่สำรวจพบว่าหายากในปัจจุบัน อาจมีแนวโน้มที่จะกระจายพันธุ์อย่างกว้างขวางขึ้นได้ในอนาคต หรือพืชที่มีเขตการกระจายพันธุ์กว้างขวางในปัจจุบัน อาจจะเป็นพืชหายากต่อไปในกาลข้างหน้า พืชชนิดหนึ่งอาจเป็นพืชหายากในท้องถิ่นหนึ่ง แต่อีกท้องที่หนึ่งกลับมีการกระจายพันธุ์อย่างกว้างขวางก็เป็นได้

หนังสือเล่มนี้ รวบรวมพืชถิ่นเดียวและพืชหายากจำนวน ๙๕ ชนิด ซึ่งเป็นเพียงพืชจำนวนหนึ่งที่ผ่านการสำรวจและวิเคราะห์สถานภาพมาแล้วตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ยังมีพืชถิ่นเดียวและพืชหายากของประเทศไทยอีกหลายชนิดที่กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพ สำหรับตีพิมพ์เผยแพร่ในโอกาสต่อไป

พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก ของประเทศไทย

สารบัญ

ก่วมแดง	๑๐	ฟ้าคราม	๓๓
ก่วมเชียงดาว	๑๒	ว่านดอกสามสี	๓๔
ก่วมภูคา	๑๓	พวงแก้วกุดั่น	๓๕
กันภัยมหิดล	๑๔	แสงแดง	๓๖
ถั่วแปบช้าง	๑๕	นางเลว	๓๗
ประยงค์ป่า	๑๖	สามพันปี	๓๘
สบ	๑๗	กอกแดง	๓๙
จำปูน	๑๘	เทพอัปสร	๔๐
ไม้หอม	๑๙	พาลี	๔๑
กฤษณา	๒๐	นางก้อ	๔๒
นกขมิ้น	๒๑	มะพลับเจ้าคุณ	๔๓
กระเช้านกเล็ก	๒๒	ยางกล่อง	๔๔
อรพิม	๒๓	มักขี้หนู	๔๕
ชมพูภูคา	๒๕	พระเจ้าห้าพระองค์	๔๖
ธนนไชย	๒๖	จันทน์ทอง	๔๗
สนแผง	๒๗	รง	๔๘
กระดังงาสงขลา	๒๘	หรีดเชียงดาว	๔๙
มาง	๒๙	ข้าวหลามดง	๕๐
มะกอกขน	๓๐	กระเชา	๕๒
โมง	๓๑	มูกเขา	๕๓
พญามะขามป้อม	๓๒	เหยื่อจง	๕๕

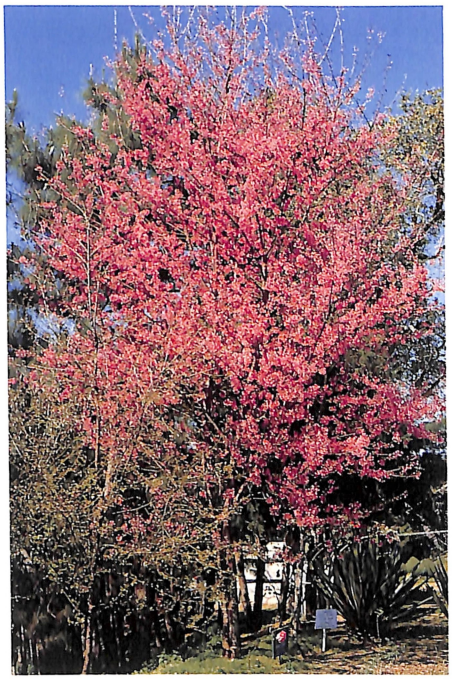

ปาล์มเจ้าเมืองถลาง ๕๖
ยวน ๕๗
เจ้าแตรวง ๕๘
พิมพ์ใจ ๕๙
ยี่หุบปลี ๖๐
มณฑาดอย ๖๒
มณฑาป่า ๖๓
จันทน์หอม ๖๔
ไสเดน ๖๕
แก้วมหาวัน ๖๖
ขะเจาะน้ำ ๖๗
มะป่วน ๖๘
จันทน์ม่วง ๖๙
จันทน์แดง ๗๐
ตะเคียนชันตาแมว ๗๑
มะค่งดง ๗๒
รองเท้านารีปีกแมลงปอ ๗๓
รองเท้านารีอินทนนท์ ๗๔
ชันจูรี ๗๕
ระย้าทอง ๗๖
ชมพูเชียงดาว ๗๗
หัวช้าง ๗๘
ซางจิง ๗๙
สนใบพาย ๘๐
พญาไม้ ๘๑
พิมสาย ๘๒
ชมพูภูพิงค์ ๘๓
กะหนาย ๘๔
เพกาผู้ ๘๕
ปีปทอง ๘๖
โมพีสยาม ๘๗
กุหลาบพันปี ๘๘
กุหลาบขาวเชียงดาว ๙๐
กุหลาบขาว ๙๑
กุหลาบแดง ๙๒
กะโมกเขา ๙๔
กาญจณิการ์ ๙๕
กระโถนพระฤาษี ๙๖
โสกเหลือง ๙๗
ขาวปั้น ๙๘
มะกอกดอน ๙๙
ฟองหินเหลือง ๑๐๐
ตะเคียนเต็ง ๑๐๒
มะห้อ ๑๐๓
หญ้าดอกลาย ๑๐๔
ชมพู่น้ำ ๑๐๕
จันทน์ขาว ๑๐๖
ซ่าง ๑๐๗
ตำเสา ๑๐๘
รางจืดต้นภูคา ๑๐๙
ค้อเชียงดาว ๑๑๐
จันทน์กะพ้อ ๑๑๑
กล้วยน้อย ๑๑๒

ก่วมแดง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Acer calcaratum* Gagnep.
วงศ์ **ACERACEAE**

ไม้ต้นผลัดใบ สูง ๑๒ - ๒๕ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำ เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกลมยาว เปลือกเรียบ สีเทาอมน้ำตาล ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่สลับตั้งฉาก ใบเว้าเป็น ๓ แฉก แต่ละแฉกปลายแหลม ขอบเรียบ โคนใบเว้าตรงรอยต่อก้านใบชัดเจน ใบเปลี่ยนเป็นสีแดงหรือสีอิฐช่วงผลัดใบในฤดูหนาว (พฤศจิกายน - ธันวาคม) ผลิใบอ่อนสีน้ำตาลแดงพร้อมกับช่อดอกสั้น ๆ ตามปลายกิ่ง ดอกเล็ก สีขาว ฐานดอกมีต่อมน้ำหวานรูปวงกลมสีแดง ผล แห้ง รูปไข่ มักจะเจริญเพียงผลเดียว ส่วนบนมีปีกยาวปลายมนสีแดง ผลอีกผลส่วนใหญ่จะไม่สมบูรณ์ ค่อนข้างลีบ มีขนาดเล็กมาก แต่ละช่อมีผล ๑ - ๔ ผล ช่อผลตั้ง ชูผลขึ้นข้างบน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศ พบที่พม่าและเวียดนาม ขึ้นในป่าดิบเขาที่แน่นทึบใกล้ลำธาร บนภูเขาหินทราย เช่น ภูกระดึง และภูหลวง ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ผลแก่เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน

สถานภาพ พืชหายาก

ก่วมเชียงดาว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Acer chiangdaoense* Santisuk
วงศ์ **ACERACEAE**

ไม้ต้น สูง ๘ - ๑๕ เมตร แตกกิ่งต่ำ กิ่งแขนงระเกะระกะ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่สลับตั้งฉาก รูปไข่แกมรูปสามเหลี่ยม ขอบใบเรียบ ไม่เว้าเป็นแฉกลึก ใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีจางกว่า บางครั้งมีขนปกคลุมประปรายหรือเกือบเกลี้ยง ก้านใบยาวเรียว ดอก เล็ก สีขาว ออกเป็นช่อสั้น ๆ ตามปลายกิ่ง ผล รูปไข่ตรงกลางเป็นมุมเหลี่ยม ติดกันเป็นคู่ ส่วนบนเป็นปีกยาวปลายมน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะบนภูเขาหินปูนของดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และดอยตุง จังหวัดเชียงราย ในป่าดิบเขาที่ค่อนข้างโปร่ง ระดับความสูง ๑,๔๐๐ - ๒,๑๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

ก่วมภูคา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Acer wilsonii* Rehder
วงศ์ ACERACEAE

ไม้ต้นผลัดใบ สูง ๑๕ - ๒๕ เมตร ลำต้นค่อนข้างเปลาตรง เปลือกเรียบ สีเทา ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่สลับตั้งฉาก ใบอ่อนมักจะเว้าเป็น ๕ แฉก ขอบจักมากหรือน้อย เมื่อใบแก่จะเหลือเพียง ๓ แฉก ปลายแฉกเรียวแหลม ขอบค่อนข้างเรียบ โคนใบมนกว้าง ก้านใบยาวเรียว ดอก เล็ก สีขาว ออกเป็นช่อยาวตามปลายกิ่ง แต่ละช่อมีดอกจำนวนมาก ช่อดอกห้อยระย้าเช่นเดียวกับช่อผล ผล แห้ง รูปไข่ ติดกันเป็นคู่ ส่วนบนของผลแต่ละผลมีปีกยาว ปลายมน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ในประเทศไทยพบที่อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน เพียงแห่งเดียว ต่างประเทศพบที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ของจีน ขึ้นในป่าดิบเขาบนพื้นที่ลาดชันใกล้ลำธารที่ระดับความสูง ๑,๑๐๐ - ๑,๖๐๐ เมตร ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - มกราคม ผลแก่เดือนมีนาคม - พฤษภาคม เป็นพรรณไม้ที่เพิ่งจะพบครั้งแรก (new record) ในประเทศไทย

สถานภาพ พืชหายาก

กันภัยมหิดล

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Afgekia mahidolae* Burtt et Chermsirivathana
วงศ์ **LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE**

ไม้เถา มีขนนุ่มหนาแน่น ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว เรียงเรียบสลับ มีใบย่อย ๙ - ๑๑ ใบ รูปไข่หรือรูปไข่กลับ ปลายมน และมีติ่งสั้น โคนมน ก้านสั้น ดอก สีม่วง ออกเป็นช่อตั้งที่ปลายกิ่ง โคนก้านดอกมีใบประดับ ร่วงง่าย ดอกรูปดอกถั่ว กลีบเลี้ยงโคนซ้อนกัน ปลายแยกเป็น ๕ แฉก กลีบดอก ๕ กลีบ เกสรเพศผู้ ๑๐ อัน โคนเชื่อมกัน ๙ อัน แยกต่างหาก ๑ อัน ผล เป็นฝักแบน เมื่อแก่แตก ๒ ซีก เมล็ดค่อนข้างกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะในเขตจังหวัดกาญจนบุรี บนพื้นที่โล่งตามภูเขาหินปูน ออกดอกเดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน ชื่อตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

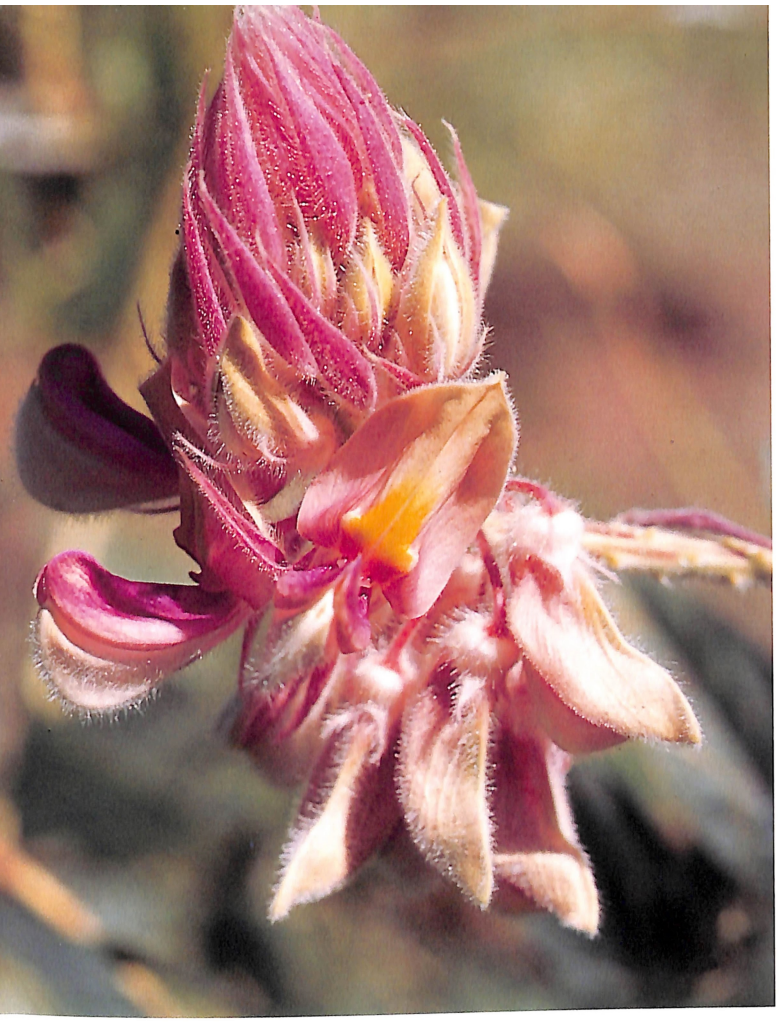

ถั่วแปบช้าง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Afgekia sericea* Craib
วงศ์ **LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE**
ชื่ออื่น กันภัย

ไม้เถา ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว เรียงเวียนสลับ ใบย่อย ๑๕ - ๑๗ ใบ รูปขอบขนานหรือขอบขนานแกมรูปไข่ ปลายแหลมโคนมน ด้านล่างมีขนสีขาวเป็นมันหนาแน่นคล้ายเส้นไหม ดอก ออกเป็นช่อตั้งที่ปลายกิ่ง สีชมพูอมม่วง มีใบประดับสีชมพูม่วง เรียงกันแน่นที่ปลายช่อ ใบประดับมีขนนุ่ม กลีบดอกแบบดอกถั่ว ร่วงง่าย กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมกันเป็นรูปถ้วย ผล เป็นฝักแบน มี ๒ - ๓ เมล็ด

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ขึ้นตามป่าเต็งรังและป่าละเมาะที่แห้งแล้ง ออกดอกในฤดูฝน

สถานภาพ พืชถิ่นเดียว

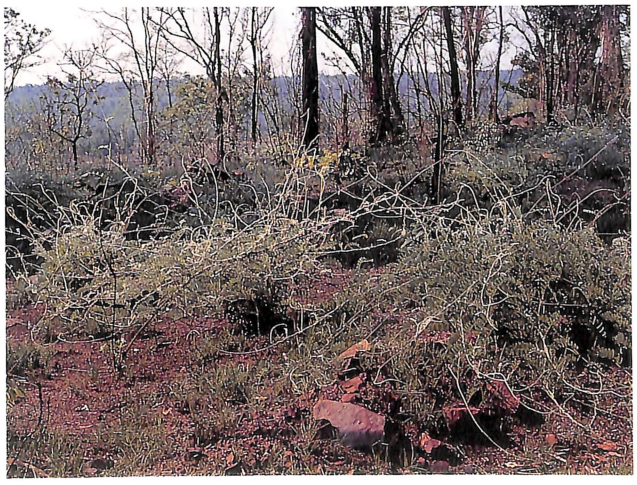

ประยงค์ป่า

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Aglaia odoratissima* Blume
วงศ์ **MELIACEAE**
ชื่ออื่น สังเครียด สังเครียดเลือด สังเครียดหลังขาว

ไม้ต้น สูง ๘ - ๒๐ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกเรียบสีเขียวอมเทาถึงน้ำตาลแดง กิ่งอ่อน ใบอ่อน ก้านใบและช่อดอกมีเกล็ดสีน้ำตาลเข้มและขนรูปดาวคลุม ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวปลายคี่ เรียงเวียนสลับ ใบย่อย ๒ - ๓ คู่ เรียงตรงข้ามหรือเยื้องกัน เล็กน้อย รูปรีถึงรูปไข่กลับ ปลายเรียวยาว โคนสอบหรือมน มักเบี้ยวเล็กน้อย ผิวด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างมีเกล็ดสีน้ำตาลคลุม ดอก เล็ก สีเหลือง กลิ่นหอมแรง ออกเป็นช่อแยกแขนงตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง ผล รูปไข่กลับ สีเหลืองถึงสีส้มเมื่อสุกเต็มที่ เยื่อหุ้มเมล็ดสีชมพูอ่อน
เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันตกเฉียงใต้ ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และหมู่เกาะนิโคบาร์ ขึ้นในป่าดิบแล้ง ป่าดิบชื้น และป่าพรุ ที่ระดับความสูง ๑๐๐ - ๘๐๐ เมตร
สถานภาพ พืชหายาก

สบ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Altingia excelsa* Noronha
วงศ์ **HAMAMELIDACEAE**
ชื่ออื่น กระตุก ตำยาน ปรก ยาน หอม

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูง ๓๐ - ๔๐ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลมแน่นทึบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลแตกเป็นร่อง โคนต้นมีพูพอน ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปรีแกมรูปไข่ ปลายเรียวแหลม โคนใบสอบแคบหรือมน ขอบใบจัก ก้านใบยาวเรียว ดอก เล็ก แยกเพศ ออกเป็นช่อ ผล เล็ก แข็ง ออกเป็นช่อกลม มีเมล็ดจำนวนมาก เมล็ดมีปีกบาง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ขึ้นริมลำธารในป่าดิบแล้งที่ระดับความสูง ๖๐๐ - ๙๐๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - มกราคม ผลแก่เดือนมกราคม - มีนาคม

สถานภาพ พืชหายาก

จำปูน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Anaxagorea javanica* Bl.
วงศ์ **ANNONACEAE**

ไม้พุ่ม สูง ๒ - ๔ เมตร เปลือกต้นเรียบสีเทาคล้ำ ใบเดี่ยว เรียงสลับในระนาบเดียวกัน รูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายแหลม โคนมน ด้านบนสีเขียวเข้ม ผิวเกลี้ยงเป็นมัน ดอก สีขาวนวล กลิ่นหอมแรง ออกเดี่ยวตามกิ่งตรงข้ามใบและปลายกิ่ง กลีบดอกหนาแข็ง มี ๖ กลีบ เรียงเป็น ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบ โคนกลีบสีเขียว เกสรเพศผู้และเกสรเพศเมีย จำนวนมาก ผล ออกเป็นกลุ่ม โคนผลเรียวปลายโตคล้ายรูปกระบอง เมล็ดสีดำ

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ขึ้นในป่าดิบชื้นที่มีร่มรำไรและความชื้นสูง ออกดอกเกือบตลอดปี

สถานภาพ พืชหายาก

ไม้หอม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Aquilaria crassna* Pierre ex Lec.
วงศ์ **THYMELAEACEAE**
ชื่ออื่น กฤษณา Eagle wood

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ลำต้นเปลาตรง สูง ๒๕ - ๔๐ เมตร เปลือกเรียบสีเทา ตามยอดมีขนเป็นมันคล้ายเส้นไหมสีขาว ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปรีหรือรูปไข่ ปลายเรียวแหลม โคนใบสอบมน ขอบใบเป็นคลื่น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีจางกว่า ดอกออกเป็นช่อสั้น ๆ ที่ปลายยอดและง่ามใบ รูประฆัง สีเขียวอ่อน ผล รูปไข่ ปลายมนกว้าง ฐานคอด

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ขึ้นในป่าดิบแล้ง ตามเชิงเขาและไหล่เขาที่ไม่ลาดชันมากนัก ที่ระดับความสูง ๑๕๐ - ๘๐๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์

สถานภาพ พืชหายาก

กฤษณา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Aquilaria malaccensis* Lamk.
วงศ์ **THYMELAEACEAE**
ชื่ออื่น กายูการู กายูกาฮู พวมพร้าว ไม้หอม

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูง ๒๕ - ๔๐ เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกเรียบ สีเทาถึงคล้ำ กิ่งอ่อน ยอดอ่อนและช่อดอกมีขนสั้นนุ่ม ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปรีถึงรูปไข่ ปลายเรียวแหลมโคนสอบรูปลิ่ม ขอบใบเป็นคลื่น ผิวใบเกลี้ยง หรือมีขนประปรายตามเส้นใบด้านล่าง ดอก รูประฆังสีเขียวอ่อนถึงเหลืองนวล ออกเป็นช่อสั้น ๆ ตามปลายกิ่งหรือง่ามใบ ผล รูปไข่กลับ มีขนปกคลุมแห้งแล้วแตก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า และมาเลเซีย ขึ้นในป่าดิบชื้น

สถานภาพ พืชหายาก

นกขมิ้น

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Aristolochia grandis* Craib
วงศ์ **ARISTOLOCHIACEAE**

ไม้เถาเนื้อแข็ง ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปรีแกมขอบขนาน ขอบใบเรียบหรือหยักเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบด้านล่างมีขนนุ่ม ดอก ออกเป็นช่อตามซอกใบ มีดอกย่อย ๑ - ๒ ดอก ดอกย่อยปกคลุมด้วยขนสีน้ำตาล ลักษณะเป็นท่อโค้ง ด้านนอกมีลายเส้นสีน้ำตาล ขนานไปกับตัวดอก ส่วนโคนโป่งเป็นกระเปาะ ขอบพับขึ้น ด้านนอกสีแดง ด้านในสีเหลือง เกสรเพศผู้อยู่ในหลอดปลายเกสรเพศเมีย เป็น ๖ พู รูปไข่ ปลายโค้งเข้าด้านในเล็กน้อย ผล รูปกระสวย สีเทา มีขนนุ่ม เมื่อแก่แตกออกเป็น ๖ แฉก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในป่าดิบบริเวณริมน้ำหรือที่ชื้น ที่ระดับความสูง ๗๕๐ - ๑,๓๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ติดผลเดือนสิงหาคม - กันยายน

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

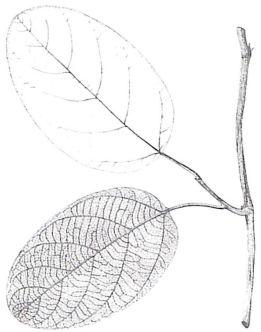

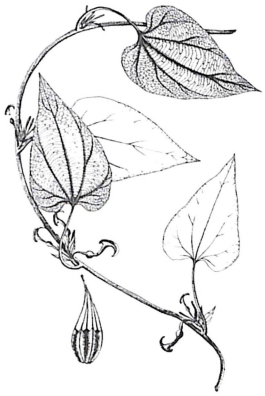

กระเช้านกเล็ก

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Aristolochia kerrii* Craib
วงศ์ **ARISTOLOCHIACEAE**

ไม้เถาขนาดเล็ก ลำต้น เกลี้ยง ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปไข่แกมรูปหอกค่อนข้างเป็นสามเหลี่ยม ปลายใบแหลม ฐานใบเว้าเป็นรูปหัวใจ ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านล่างมีขนนุ่ม เส้นใบ ๕ เส้น ออกจากฐานใบ เส้นใบย่อยเป็นร่างแหชัดเจน ดอก ออกเป็นกลุ่มตามซอกใบ ๑ - ๒ ดอก โคนเป็น กระเปาะ ปลาย แผ่แบนและงอออกเป็นจงอย ด้านนอกสีม่วงเข้ม ด้านในสีครีม ผล รูปไข่ เมื่อแก่แตกเป็นรูปคล้ายกระเช้า เมล็ดขนาดเล็ก รูปไข่กลับ แบน ไม่มีปีก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ขึ้นตามป่าละเมาะและชายป่าดิบที่ค่อนข้างชุ่มชื้น ที่ระดับความสูง ๕๐๐ - ๑,๓๗๐ เมตร ออกดอกเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ติดผลเดือนสิงหาคม - กันยายน

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

อรพิม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Bauhinia winitii* Craib
วงศ์ **LEGUMINOSAE - CAESALPINIOIDEAE**
ชื่ออื่น คิ้วนาง

ไม้เถาเนื้อแข็ง มีมือเกาะม้วนงอ ใบเรียงเวียนสลับ ประกอบด้วยใบย่อย ๑ คู่ รูปไข่เบี้ยว ปลายและโคนมน ดอกใหญ่สีขาว ออกเป็นช่อตามปลายกิ่งและกิ่งด้านข้าง กลีบเลี้ยง สีน้ำตาล ๕ กลีบ ปลายแหลม มีขนคล้ายกำมะหยี่ กลีบดอก ๕ กลีบ สีขาว ๔ กลีบ สีเหลือง ๑ กลีบ กลีบย่น เกสรเพศผู้ ๑๐ อัน ก้านชูอับเรณูยาวถึง ๗ เซนติเมตร ผล เป็นฝักแบนยาว สีน้ำตาลอมแดง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคกลางและภาคเหนือของไทย ขึ้นตามป่าละเมาะ บนภูเขาหินปูน ระดับต่ำ ชื่อวิทยาศาสตร์ตั้งให้เป็นเกียรติแก่พระยาวินิจวนันดร (โต โกเมศ) ผู้พบและเก็บตัวอย่างพันธุ์ไม้นี้เป็นคนแรก ออกดอกเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม

สถานภาพ พืชถิ่นเดียว

ชมพูภูคา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Bretschneidera sinensis* Hemsl.
วงศ์ **BRETSCHNEIDERACEAE**

ไม้ต้นขนาดกลาง สูง ๑๕ - ๒๕ เมตร เปลือกเรียบสีเทา ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวเรียงเวียนสลับ ใบย่อยไม่มีก้านใบ รูปหอกถึงรูปไข่ โคนใบมนมีขนาดไม่เท่ากัน ปลายแหลม ดอก สีชมพู คล้ายรูประฆัง ออกเป็นช่อตั้งที่ปลายกิ่ง กลีบรองดอกขนาดใหญ่ ติดกันเป็นรูปถ้วย ขอบจักตื้น ๆ กลีบดอก ๕ กลีบ รูปไข่กว้าง โคนกลีบเรียวเป็นก้านกลีบดอก ปลายกลีบม้วนออกด้านนอก กลีบบนมักคว่ำลง ผล รูปไข่กลับ แก่แล้วแตก เมล็ดรูปรี

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ในประเทศไทยพบเฉพาะที่ดอยภูคา จังหวัดน่าน ต่างประเทศ พบที่จีนภาคใต้และเวียดนาม ขึ้นในป่าดิบเขาที่ชุ่มชื้นและมีอากาศเย็นตลอดปี ที่ระดับความสูง ๑,๕๐๐ - ๑,๗๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม

สถานภาพ พืชหายาก

ธนนไชย

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Buchanania siamensis* Miq.

วงศ์ **ANACARDIACEAE**

ชื่ออื่น ศรีธนนไชย พังพวยนก พังพวยป่า ลันไชย รวงไซ รางไซ รางไทย ลังไซ

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง ๔ - ๘ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำระเกะระกะ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมแน่น กิ่งอ่อน ใบอ่อนและช่อดอก มีขนนุ่มสีน้ำตาลปกคลุม ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มตามปลายกิ่ง รูปไข่กลับ ปลายมน หรือเว้าเล็กน้อย โคนมนหรือแหลม มีขนนุ่มทางด้านล่างโดยเฉพาะตามเส้นใบ ก้านใบแบน มีขนนุ่ม ดอก เล็ก สีขาวอมเหลือง ออกเป็นช่อไม่แตกแขนงตามง่ามใบ ผล ค่อนข้างกลมหรือคล้ายรูปหัวใจเบี้ยว ด้านข้างแบน ปลายตัด มีขนเล็กน้อยหรือเกลี้ยง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่ลาว กัมพูชาและเวียดนาม ขึ้นในป่าผลัดใบ ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๓๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

สนแผง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Calocedrus macrolepis* Kurz
วงศ์ **CUPRESSACEAE**
ชื่ออื่น แปกลม สนใบต่อ

ไม้ต้นประเภทพืชเมล็ดเปลือย ขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูง ๓๐ - ๕๕ เมตร ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดกลมแน่นทึบ ปลายกิ่งย้อยห้อยลง เปลือกสีน้ำตาลแดง ล่อนหลุดเป็นสะเก็ดยาวบาง ๆ ใบเป็นเกล็ดขนาดเล็กเรียงซ้อนกันเป็นชั้น ๆ ชั้นละ ๔ เกล็ด ใบอ่อนมีขนาดใหญ่กว่า ด้านท้องใบมีไขสีขาว ดอก แยกเพศ ดอกเพศผู้มีกาบกลมขนาดเล็กเรียงซ้อนกันเป็นรูปไข่สีน้ำตาล มีอับเรณูซ่อนอยู่ตามโคนกาบ ดอกเพศเมียออกเดี่ยว ตามปลายกิ่ง ผล รูปไข่ เปลือกแข็ง แตกเมื่อแห้ง เมล็ดเล็ก สีน้ำตาลอ่อน มีปีก ๒ ปีกยาวไม่เท่ากัน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า จีนภาคใต้ ลาว เวียดนาม และไต้หวัน ขึ้นตามภูเขาหินทราย (ภูหลวง) ในป่าดิบเขาที่ระดับความสูง ๘๐๐ - ๑,๔๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

กระดังงาสงขลา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Cananga odorata* Hook.f. et Th. var. *fruticosa* (Craib) J. Sincl.
วงศ์ **ANNONACEAE**
ชื่ออื่น กระดังงาเบา

ไม้พุ่ม สูง ๑ - ๓ เมตร แตกกิ่งเป็นพุ่มกลม ใบและดอกคล้ายกระดังงามาก ต่างกันที่กระดังงาสงขลาเป็นไม้พุ่ม ใบสั้นกว่า ดอก ออกเดี่ยว ๆ บนกิ่งด้านตรงข้ามกับใบ กลีบเลี้ยงรูปไข่ ปลายแหลม กลีบดอก ๑๕ - ๒๔ กลีบ ยาวเรียว บิดและเป็นคลื่นมากกว่ากระดังงา กลีบชั้นนอกยาวและใหญ่กว่ากลีบชั้นใน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบในประเทศไทยครั้งแรกที่บ้านจะโหนง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา กระดังงาต้นนี้อาจกลายพันธุ์มาจากต้นกระดังงาไทย (*Cananga odorata* var. *odorata*) ขยายพันธุ์โดยการตอน ออกดอกเกือบตลอดปี

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

มาง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Canarium euphyllum* Kurz
วงศ์ **BURSERACEAE**
ชื่ออื่น มะเกิ้ม

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง ๒๕ - ๓๕ เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาล แตกเป็นสะเก็ด ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงเวียนสลับ ใบย่อยออกตรงข้ามเป็นคู่ รูปไข่ถึงรูปรี ปลายเรียวแหลม โคนเบี้ยว รูปหัวใจหรือมน ขอบจักเป็นฟันเลื่อยตื้น ๆ ถึงเกือบเรียบ ผิวเกลี้ยงทั้งสองด้าน ปลายเส้นแขนงใบย่อยโค้งจรดกันเกือบถึงขอบใบ ดอก เล็กสีขาว แยกเพศ ออกเป็นช่อแตกแขนงสั้น ๆ ตามง่ามใบ ผล รูปรี ผิวเกลี้ยง เมื่อสุกสีดำปนน้ำเงิน มี ๑ เมล็ด

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศ พบที่พม่า อินเดีย (หมู่เกาะนิโคบาร์) ขึ้นตามสันเขาในป่าดิบเขา ที่ระดับความสูง ๙๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร ออกดอกเดือนเมษายน - พฤษภาคม ผลแก่เดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม

สถานภาพ พืชหายาก

มะกอกขน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Canarium littorale* Blume
วงศ์ **BURSERACEAE**
ชื่ออื่น เสียดมด กือลามิ

ไม้ต้น สูง ๒๐ - ๓๐ เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาล เรียบหรือแตกสะเก็ดเป็นหลุมตื้นๆ หูใบรูปไตเกือบกลมติดที่โคนก้านใบ ร่วงง่าย ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงเวียนสลับ เรียงตรงข้าม ใบย่อย ๒ - ๖ คู่ รูปไขว้หรือรูปขอบขนานแกมรูปหอก ปลายเรียวแหลม โคนรูปลิ่มหรือหยักเว้า ขอบจักเป็นฟันเลื่อยถี่ ด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างมีขนสั้นปกคลุมหนาแน่น ปลายเส้นแขนงใบโค้งจรดกันก่อนถึงขอบใบ ดอก เล็ก แยกเพศ ออกเป็นช่อแตกแขนงสั้น ๆ ตามปลายกิ่ง ผล รูปรี มีขนคลุม มีเมล็ดแข็ง ๑ เมล็ด

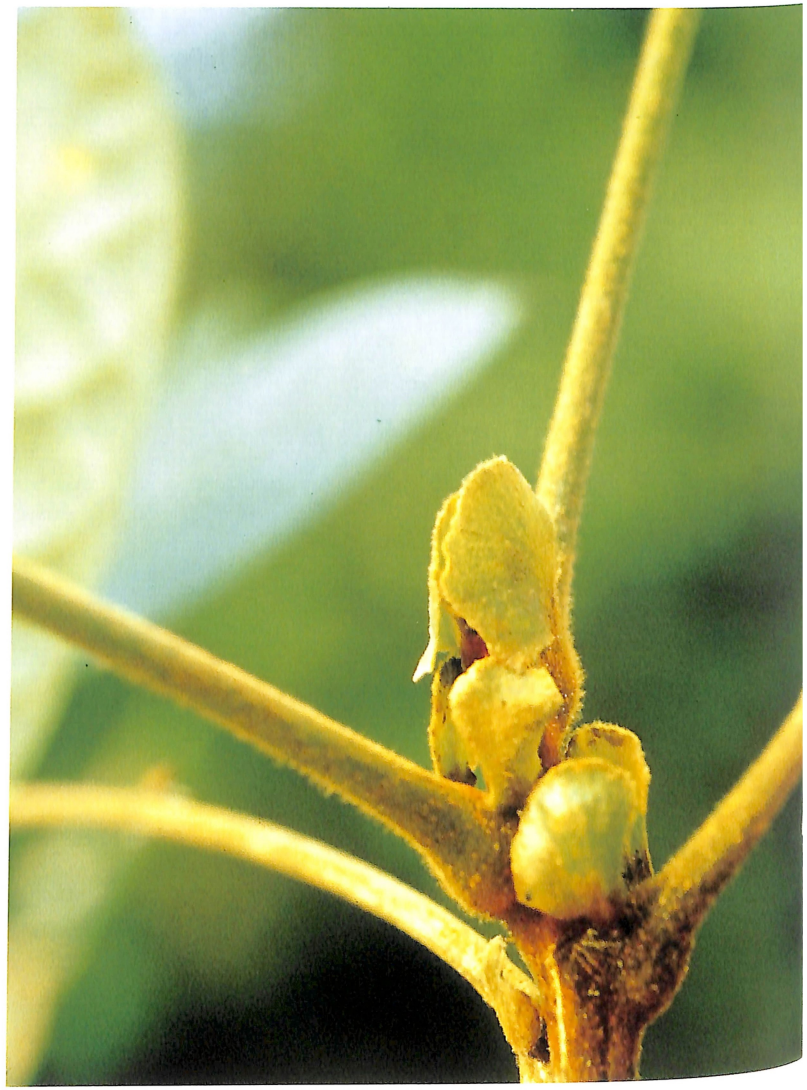

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่ภูมิภาคอินโดจีน ขึ้นในป่าดิบชื้น ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๔๐๐ เมตร ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - เมษายน ผลแก่เดือนพฤษภาคม-กันยายน
สถานภาพ พืชหายาก

โมง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Canarium strictum* Roxb.
วงศ์ **BURSERACEAE**

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง ๒๐ - ๔๐ เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกบาง สีเทาอมเขียว แตกเป็นร่องตื้น ยอดอ่อนสีแดง หูใบรูปลิ่มร่วงง่าย ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวปลายคี่เรียงเวียนสลับ ใบย่อย ๓ - ๕ คู่ เรียงตรงข้ามกัน รูปไข่หรือรูปรี ปลายเรียวแหลม โคนเบี้ยว รูปหัวใจหรือมน ขอบค่อนข้างเรียบ ผิวด้านบนค่อนข้างเกลี้ยง ด้านล่างมีขนสั้นหนานุ่มสีน้ำตาลเข้ม ปลายเส้นแขนงใบย่อยโค้งจรดกันก่อนถึงขอบใบ ดอก เล็ก สีขาวนวล แยกเพศ ออกเป็นช่อแตกแขนงสั้น ๆ ตามง่ามใบ หรือเกือบปลายกิ่ง ผล รูปรี ผิวเกลี้ยง เมื่อสุกสีเขียวอมเหลือง มีเมล็ด ๑ เมล็ด

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่ อินเดียและพม่า ขึ้นตามสันเขาในป่าดิบเขา ที่ความสูง ๑,๑๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - กรกฎาคม ผลแก่เดือนกันยายน - มีนาคม
สถานภาพ พืชหายาก

พญามะขามป้อม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Cephalotaxus mannii* Hook.f.
วงศ์ CEPHALOTAXACEAE
ชื่ออื่น พญามะขามป้อมดง มะขามป้อมดง

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ประเภทพืชเมล็ดเปลือย สูง ๒๕-๔๐ เมตร เรือนยอด เป็นพุ่มกลมทึบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกบางเป็นมัน สีน้ำตาลอมแดง ล่อนออกเป็นแผ่นบาง ๆ มีชันสีเหลืองอ่อน ใบรูปขอบขนานแคบ ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมน ใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างมีไขสีขาวปกคลุม ดอก แยกเพศอยู่ในต้นเดียวกัน ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อเดี่ยวตามง่ามใบ แต่ละช่อมีกาบหุ้มเรียงซ้อนกันเป็นรูปทรงกลมขนาดเล็ก ดอกเพศเมียออกเป็นดอกเดี่ยวตามง่ามใบ ผล รูปไข่ ปลายบุ๋มเล็กน้อย

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศ พบที่ลาว เวียดนาม จีน (เกาะไหหลำ) ขึ้นในป่าดิบ ที่ระดับความสูง ๘๐๐ - ๑,๘๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

ฟ้าคราม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Ceratostigma stapfianum* Hoss
วงศ์ **PLUMBAGINACEAE**

ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง ๐.๕ - ๑ เมตร กิ่งและยอดอ่อนมีขนนุ่มปกคลุม ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปรี โคนสอบ ปลายแหลม ขอบใบจัก มักเป็นสีแดง แผ่นใบสีเขียวชีด ดอก สีฟ้าเข้มหรือน้ำเงินอ่อน ออกเป็นช่อตามซอกใบ กลีบดอกติดกันเป็นหลอด ปลายแผ่กว้างออกเป็น ๕ กลีบ แต่ละกลีบส่วนปลายเว้าเป็น ๒ พู ปลายแหลม เกสรเพศผู้อยู่ในหลอดดอก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ในประเทศไทยพบเฉพาะที่ดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ต่างประเทศพบที่พม่า ขึ้นตามซอกหินปูนที่โล่งสันเขาและไหล่เขา ที่ระดับความสูง ๑,๘๐๐ - ๒,๐๕๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

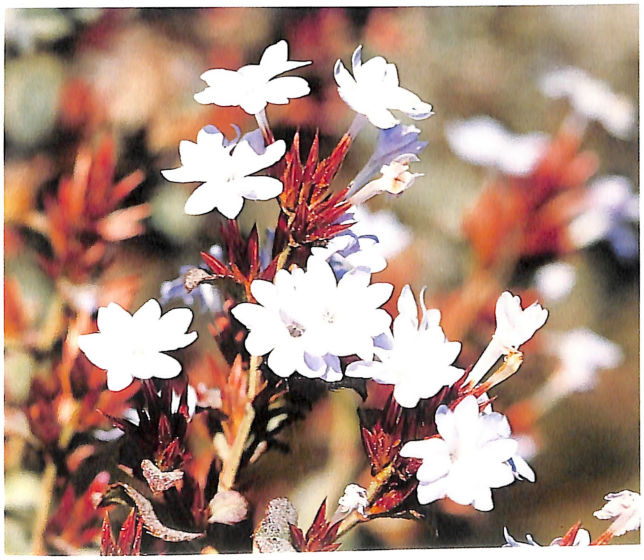

ว่านดอกสามสี

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Christisonia siamensis* Craib
วงศ์ **OROBANCHACEAE**
ชื่ออื่น ดอกดิน ว่านหญ้าแฝก เอื้องดิน

พืชเบียนล้มลุกอาศัยบนรากพืชชนิดอื่น ลำต้น อยู่ใต้ดินขนาดเล็ก ทุกส่วนไม่มีสีเขียว สูง ๓ - ๕ เซนติเมตร ดอกเป็นดอกเดี่ยว ออกที่ปลายลำต้น สีม่วงแกมชมพู ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบรองดอกเชื่อมติดกันคล้ายรูปถ้วย กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นกระเปาะใหญ่ ส่วนโคนด้านในกระเปาะมีสีนวลหรือสีเหลือง ปลายสีม่วงเข้ม แยกเป็น ๕ กลีบ เกสรเพศผู้ มีขนาดสั้น ๑ คู่ ยาว ๑ คู่ ผล เป็นฝัก เมื่อแก่จะแตก เมล็ด มีจำนวนมาก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางของไทย ในป่าหญ้าที่ชื้นและป่าเบญจพรรณ ที่ระดับความสูง ๕๐๐ - ๑,๐๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม
สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

พวงแก้วกุดั่น

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Clematis smilacifolia* Wall.
วงศ์ RANUNCULACEAE

ไม้เถาเนื้อแข็ง ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปไข่หรือรูปไข่กว้างเกือบเป็นรูปกลม ปลายแหลม โคนเว้าเป็นรูปหัวใจ เส้นใบ ๓ - ๕ เส้น ออกจากโคนใบ ดอก สีขาว กลิ่นหอม ออกเป็นช่อตามซอกใบ ๒ - ๓ ดอก กลีบรวม ๖ กลีบ รูปขอบขนาน ด้านนอกสีม่วง ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้สีขาวจำนวนมากรวมเป็นกระจุกกลางดอก ผล เป็นผลกลุ่ม รูปแบน มีขนเป็นพู่ยาวเรียวที่ปลาย

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า จีนภาคใต้ อินโดจีน ภูมิภาคมาเลเซียถึงนิวกินี พบตามป่าละเมาะ ป่าไผ่ ใกล้ลำธาร ที่ระดับความสูง ๘๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร ออกดอกฤดูหนาว

สถานภาพ พืชหายาก

แสงแดง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Colquhounia coccinea* var. *mollis* (Schlech.) Prain

วงศ์ **LABIATAE (LAMIACEAE)**

ไม้ล้มลุก อายุหลายฤดู สูง ๐.๘ - ๑.๒ เมตร กิ่งก้านมีขนนุ่มสีเขียวซีดหนาแน่น ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ รูปใบหอกแกมรูปไข่ โคนมน ปลายเรียวแหลม ขอบใบจักถี่ มีขนสั้นหนาแน่น ดอก สีแดงส้ม ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ก้านดอกสั้น มีใบประดับขนาดเล็กเป็นหลอดยาว กลีบดอกติดกัน ปลายผายออกเป็นปากโค้ง กลีบบนแผ่เป็นรูปไข่ รูปมน ขนาดไม่เท่ากัน ผลขนาดเล็ก รูปรีแบน เปลือกผิวแข็ง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า ขึ้นบนที่โล่งเขาหินปูนและป่าละเมาะเขา ที่ระดับความสูง ๑,๔๐๐ - ๒,๒๐๐ เมตร ออกดอกช่วงเดือนพฤศจิกายน - มกราคม

สถานภาพ พืชหายาก

นางเลว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Cyathocalyx martabanicus* Hook.f. & Thomson var. *harmandii* Finet & Gagnep.

วงศ์ **ANNONACEAE**

ชื่ออื่น กล้วย เต็งหิน สะบันงาดง สาแหรก แสลง อีเลว

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูง ๑๕ - ๓๕ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ แตกกิ่งขนานพื้นดิน เปลือกต้นหนาสีน้ำตาลเข้ม กลิ่นฉุน โคนต้นเป็นพูตามยาว ใบ เดี่ยวเรียงสลับสองข้างกิ่งในระนาบเดียวกันรูปรี ปลายใบแหลม โคนรูปลิ่ม ดอก ออกเป็นกระจุก ๒ - ๓ ดอก ตรงข้ามใบ เรียง ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบ รูปขอบขนาน สีเหลืองอมเขียว ผล รูปกลมรี เมื่อสุกสีม่วงแดง เปลือกหนาแข็ง ผิวเรียบ เมล็ดรูปกลมแบน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่มาเลเซีย ขึ้นในป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้น ที่ระดับความสูง ๑๐ - ๔๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ผลแก่เดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม

สถานภาพ พืชหายาก

สามพันปี

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dacrydium elatum* (Roxb.) Wall. ex Hook.
วงศ์ **PODOCARPACEAE**
ชื่ออื่น จวงผา สนสร้อย สนหางกระรอก หางหมา

ไม้ต้นประเภทพืชเมล็ดเปลือย สูง ๑๐ - ๒๕ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำ เรือนยอดรูปกรวยหนาทึบถึงแผ่กว้าง ปลายกิ่งมักย้อยห้อยลง เปลือกสีเทาอ่อน ล่อนเป็นสะเก็ดบาง ๆ ใบ มี ๒ ลักษณะ ใบอ่อนรูปเข็ม หลังใบเป็นร่องตื้นเกาะชิดกันบนกิ่งเป็นพวงยาว สีเขียวเข้มเป็นมัน ใบแก่ตามกิ่งที่ออกดอกและผล เป็นเกล็ดรูปสามเหลี่ยมแนบชิดกับกิ่ง ดอก แยกเพศต่างต้นกัน ดอกเพศผู้มีกาบขนาดเล็กหุ้ม เรียงอัดกันแน่น ออกเป็นช่อทรงกระบอกตามปลายกิ่ง ดอกเพศเมียออกเดี่ยวอยู่ปลายกิ่ง โดยมีรังไข่ตั้งอยู่บนปลายก้านที่พองออก ผล กลมรี เมื่อสุกสีดำ ติดอยู่บนก้านสีแดง
เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่ลาว กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ขึ้นในป่าดิบใกล้ลำธารที่ระดับความสูง ๒๐๐ - ๑,๔๐๐ เมตร
สถานภาพ พืชหายาก

กอกแดง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dacryodes kingii* (Engl.) Kalkman
วงศ์ **BURSERACEAE**
ชื่ออื่น กือลอแซ

ไม้ต้น สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงเวียนสลับ ก้านใบยาว โคนก้านโป่งพอง แผ่นใบรูปขอบขนาน ปลายเป็นติ่งแหลม โคนเบี้ยว ขอบเรียบ ผิวเกลี้ยงทั้งสองด้าน ด้านล่างเห็นเส้นใบชัดเจน ใบแห้งสีน้ำตาลแกมเขียว ดอกเล็ก สีแดง แยกเพศ ออกเป็นช่อแตกแขนงตามง่ามใบ และปลายกิ่ง ผล รูปรี เบี้ยว เปลือกผลเหี่ยวย่นเมื่อแห้ง มี ๑ เมล็ด

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่มาเลเซีย ขึ้นตามสันเขาในป่าดิบชื้น ที่ระดับความสูง ๑๐๐ - ๓๐๐ เมตร ออกดอกเดือนเมษายน - พฤษภาคม ผลแก่ในเดือนกรกฎาคม

สถานภาพ พืชหายาก

เทพอัปสร

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Delphinium siamense* (Craib) Munz
วงศ์ **RANUNCULACEAE**

ไม้ล้มลุก สูง ๓๐ - ๖๐ เซนติเมตร ลำต้นมีขนยาวทั่วไป ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับมีมากบริเวณโคนต้น แผ่นใบจักเว้าลึก ๕ พู ขอบใบจักเว้าตื้น ๆ โคนเว้าปลายแหลม ดอก สีม่วงเข้มรูปถ้วย ออกเป็นช่อยาว ส่วนท้ายสอบยาว ส่วนปลายบาน ออกดอกเรียงตั้งเป็นช่อในแนวเดียวกัน ทุกดอกมีใบประดับคล้ายใบ รูปไข่ รูปไข่กว้าง กลีบบนด้านหน้าโค้งลงปลายแหลม กลีบข้างและกลีบล่างเวียนซ้อนกัน ปลายมนหรือเป็นติ่งแหลม เกสรเพศผู้อยู่ในหลอดดอก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่) ของไทย ขึ้นตามชายป่าดิบเขาและชายทุ่งที่ระดับความสูง ๑,๓๐๐ - ๒,๑๕๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - มกราคม

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

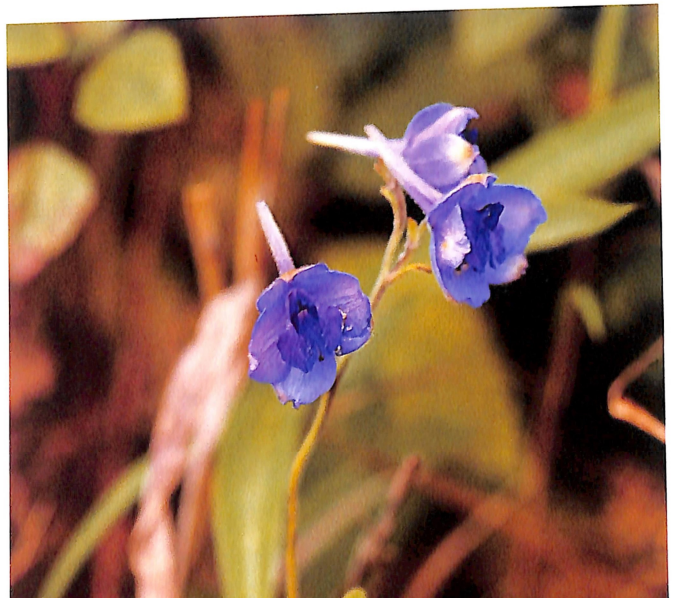

พาลี

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dicentra scandens* (D. Don) Walp.
วงศ์ **FUMARIACEAE**

ไม้ล้มลุกกึ่งทอดเลื้อย ค่อนข้างอวบน้ำ ทอดยาวไปไกลถึง ๔ - ๖ เมตร กิ่งเป็นสัน ปลายยอดลดรูปคล้ายเป็นมือเกาะ ใบประกอบคล้ายใบเดี่ยว แยกกันชัดเจนเรียงเวียนสลับ ใบย่อยรูปไข่แกมรี ขนาดไม่เท่ากัน ดอก สีเหลือง มีสีม่วงแซมที่โคนดอก ออกเป็นช่อ ๆ ละ ๒ - ๘ ดอก ด้านข้างแบนคล้ายรูปหัวใจห้อยลง ฐานพองเป็นกระเปาะ ส่วนบนคอดปลาย ขยายแยกเป็น ๒ ส่วน ๒ กลีบในเป็นจงอย ผล รูปทรงกระสวยปลายแหลม ผิวบาง เมล็ดขนาดเล็ก ผิวเรียบมัน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่ พม่า จีนภาคใต้ ลาว ขึ้นตามชายป่าดิบเขาและชายทุ่ง ที่ระดับความสูง ๑,๒๐๐ เมตรขึ้นไป
สถานภาพ พืชหายาก

นางก้อ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Diospyros dictyoneura* Hiern
วงศ์ **EBENACEAE**
ชื่ออื่น ดงน้ำ ดำ พลับ เนียน

ไม้ต้น ไม่ผลัดใบ สูง ๑๐ - ๑๕ เมตร เปลือกนอกค่อนข้างเรียบ สีน้ำตาลปนดำ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับในระนาบเดียวกัน รูปรีแกมรูปขอบขนานถึงรูปใบหอก ปลายแหลมถึงเรียวแหลม โคนใบทู่หรือมน ขอบใบเรียบ ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ดอก แยกเพศอยู่ต่างต้น ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อเล็ก ๆ ช่อละ ๒ - ๓ ดอก ดอกเพศเมียออกเป็นช่อตามกิ่ง ผล กลมรี มีกลีบเลี้ยง ๔ - ๕ กลีบ ขยายขึ้นรองรับผล
เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือและภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ขึ้นในป่าดิบ ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๘๐๐ เมตร
สถานภาพ พืชหายาก

มะพลับเจ้าคุณ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Diospyros winitii* Fletch.
วงศ์ **EBENACEAE**

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง ๕ - ๑๐ เมตร ตามกิ่งอ่อน ๆ มีขนสีน้ำตาลแดงทั่วไป ใบเดี่ยว เรียงสลับในระนาบเดียวกัน รูปมน รูปขอบขนานและรูปหอก โคนใบสอบหรือมนปลายเรียวแหลม ช่อดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ ออกรวมกันเป็นช่อเล็ก ๆ มีขนสีน้ำตาลแดงทั่วไป กลีบรองกลีบดอกและกลีบดอกมีอย่างละ ๔ กลีบ ดอกเพศเมีย ออกเดี่ยว ๆ มีขนสีน้ำตาลแดงทั่วไป มีลักษณะเหมือนกับดอกเพศผู้แต่มีขนาดใหญ่กว่า ผล กลมเกลี้ยง มีกลีบเลี้ยงติดรองรับผล ด้านนอกมีขน ส่วนด้านในเกลี้ยง กลีบพับกลับ

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือและภาคกลางของไทย ขึ้นตามป่าดิบแล้ง ที่ระดับน้ำทะเล ๒๐๐ - ๑,๐๐๐ เมตร ออกดอกระหว่างเดือนกุมภาพันธุ์ - เมษายน

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

ยางกล่อง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dipterocarpus dyeri* Pierre ex Laness.
วงศ์ **DIPTEROCARPACEAE**
ชื่ออื่น ยางร่วง ยางร่อง ยูงดำ ยูงเหียง อีโต้ เยี่ยง

ไม้ต้น ไม่ผลัดใบ สูงถึง ๔๐ เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกหนา แตกเป็นสะเก็ด หรือค่อนข้างเรียบ สีเทาหรือน้ำตาลอมดำ โคนต้นมีพูพอนต่ำ กิ่งอ่อนและหูใบมีขนยาวสีเหลือง ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปรีแกมรูปไข่ ถึงรูปรีแกมรูปใบหอก ปลายทู่ถึงเรียวแหลม โคนใบมน บางครั้งสอบแคบ ผิวใบเกลี้ยง ดอก สีชมพู ออกเป็นช่อยาวแตกแขนงสั้น ๆ ตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง ผล รูปรี มีสันยาว ๕ สัน ด้านบนมีปีกยาว ๒ ปีก ปีกสั้น ๓ ปีก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า กัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย ขึ้นในป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้น ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๓๕๐ เมตร ออกดอกและผลเดือนพฤศจิกายน - สิงหาคม

สถานภาพ พืชหายาก

มักขี้หนู

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Docynia indica* (Wall.) Decne.
วงศ์ **ROSACEAE**
ชื่ออื่น หมักขี้หนู แอปเปิลป่า

ไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำ เรือนยอดรูปทรงกลมต่ำ แผ่กว้าง ลูกไม้ กล้าไม้ หรือตามกิ่งอ่อนมักจะมีหนามและหลุดไปเมื่อต้นมีอายุมากขึ้น ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปไข่หรือรูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน ปลายแหลม โคนมน ขอบใบตอนบนมักจะจักมากหรือน้อย ขอบใบตอนล่างค่อนข้างเรียบ ด้านล่างมีขนนุ่มทั่วไป ใบอ่อนหรือใบของต้นกล้ามักจะเว้าเป็นแฉกไม่เป็นระเบียบ ดอก สีขาว กว้าง ๒.๕ - ๓ เซนติเมตร ออกเป็นกระจุก ๑ - ๓ ดอก กลีบดอก ๕ กลีบ ร่วงง่าย ผล สด รูปไข่ หรือเกือบกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔ - ๕ เซนติเมตร สีเขียวอมเหลือง ด้านบนมีครอบของกลีบเลี้ยงติดค้างอยู่กับผล

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ในประเทศไทยพบเฉพาะที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ต่างประเทศ พบที่อินเดีย บังคลาเทศ พม่า จีน (ยูนนาน) และเวียดนาม ชอบดินร่วนซุยของภูเขาหินปูน ตามชายป่าดิบเขาและป่าละเมาะที่ระดับความสูง ๑,๔๐๐ - ๒,๑๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกันยายน - พฤศจิกายน ผลแก่เดือนพฤศจิกายน - มกราคม

สถานภาพ พืชหายาก

พระเจ้าห้าพระองค์

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Dracontomelon dao* (Blume) Merr. & Rolfe
วงศ์ **ANACARDIACEAE**
ชื่ออื่น กะโค โกซังกวน สะกวน ตะกู ตะโก แสนตาล้อม

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง ๒๕ - ๔๐ เมตร โคนต้นมีพูพอนขนาดใหญ่แผ่กว้างออกโดยรอบ ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ใบย่อย ๑๒ - ๒๐ คู่ เมื่ออ่อนสีออกชมพู รูปขอบขนานแกมรูปไข่ ด้านล่างมีขน ปลายเรียวแหลม โคนเบี้ยว ดอก เล็กสีขาวอมเขียว ออกเป็นช่อโปร่งแตกแขนง ผล กลม เมื่อสุกสีเหลือง ฉ่ำน้ำ เมล็ดแข็ง มีรอยเป็นแอ่งบุ๋ม ๕ รอย

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่อินเดีย ภูมิภาคอินโดจีนและมาเลเซีย ขึ้นตามลำห้วยในป่าดิบชื้นและป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูง ๑๐๐ - ๘๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

จันทน์ทอง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Fraxinus floribunda* Wall.
วงศ์ **OLEACEAE**

ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ผลัดใบ สูง ๘ - ๑๕ เมตร ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวปลายคี่ เรียงตรงข้าม ใบย่อย ๒ - ๖ คู่ เรียงตรงข้าม ก้านใบยาว ก้านใบย่อยที่ปลายช่อยาวกว่าใบอื่น ใบย่อยรูปใบหอก ปลายเรียวแหลม โคนค่อนข้างมน ขอบจักแบบฟันเลื่อย ดอก สีขาว ออกเป็นช่อโปร่งแตกแขนงตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง แต่ละช่อมีดอกดก ผล แบนเป็นปีกบาง รูปใบหอกกลับปลายมน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่เนปาล อินเดีย พม่า จีนภาคใต้ ลาว และเวียดนาม ขึ้นตามชายป่าดิบเขาที่ระดับความสูง ๘๐๐ - ๑,๘๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

รง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Garcinia hanburyi* Hook.f.
วงศ์ **GUTTIFERAE**

ไม้ต้น ไม่ผลัดใบ สูง ๗ - ๑๕ เมตร เปลือกเรียบสีเทา ตกชันสีเหลือง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่แกมรูปใบหอก หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน ปลายเรียวแหลม หรือเป็นติ่ง โคนสอบ ขอบเรียบ ดอก สีเหลืองอ่อน กลิ่นหอม ดอกเพศผู้ออกเป็นกระจุกเล็ก ๆ ตามง่ามใบ หรือตามกิ่ง ดอกเพศเมียใหญ่กว่าดอกเพศผู้เล็กน้อย ออกตามข้อกิ่ง ผล ค่อนข้างกลม แข็ง มีกลีบเลี้ยง ๔ กลีบเจริญขึ้นรองรับผล

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่กัมพูชา ขึ้นในป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้น ที่ระดับความสูง ๒๐ - ๘๐๐ เมตร ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ผลแก่เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน

สถานภาพ พืชหายาก

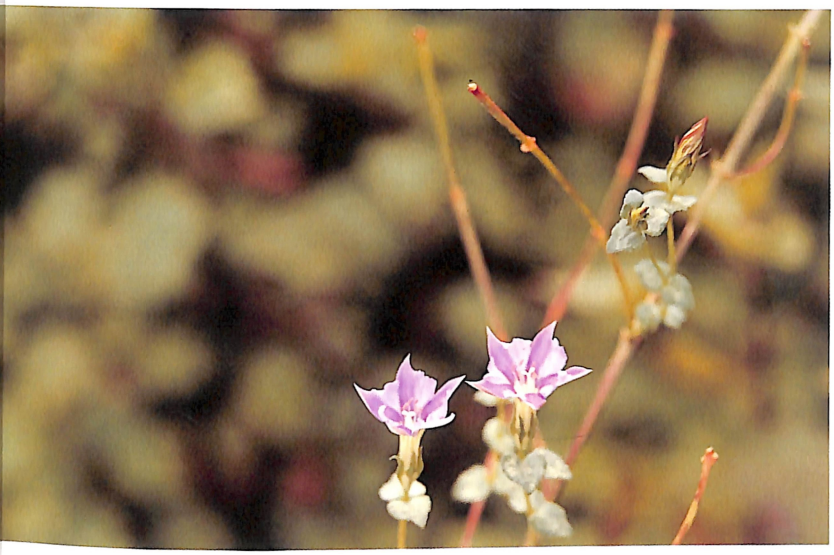

หรีดเชียงดาว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Gentiana leptoclada* Balf.F.& Forr. ssp. *australis* (Craib)Toyokuni

วงศ์ **GENTIANACEAE**

ไม้ล้มลุก ลำต้นเกลี้ยง เป็นสันแผ่ออกเป็นครีมเล็กน้อย สูง ๔๐ - ๘๐ เซนติเมตร ใบเดี่ยวออกตรงข้ามซ้อนเป็นกลุ่มที่โคนและออกเป็นคู่ห่าง ๆ ข้างบน รูปไข่ โคนใบมน ปลายใบแหลม ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อยไม่มีก้านใบ ดอก สีม่วงอมฟ้าออกเป็นกระจุก ๑ - ๕ ดอก ที่ปลายยอดและซอกใบ กลีบรองดอกเป็นถ้วยตื้น ๆ ปลายแยกเป็น ๕ แฉกแหลม ผิวมีสันแผ่คล้ายปีก กลีบดอกติดกันปลายแยกเป็นแฉกรูปไข่ปลายแหลม มีแฉกย่อยพับอยู่ระหว่างกลีบ ความยาวสั้นกว่ากลีบดอก ปลายตัดเป็นซี่แหลม ขนาดสั้น อับเรณูสีม่วง ผล รูปกระสวย เมล็ดขนาดเล็กสีน้ำตาล รูปสามเหลี่ยม

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะบนภูเขาหินปูนบนดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ขึ้นตามซอกหินปูน ที่ระดับความสูง ๑,๖๐๐ - ๑,๘๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

ข้าวหลามดง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Goniothalamus laoticus* (Finet & Gagnep.) Ban
วงศ์ **ANNONACEAE**

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง ๔ - ๘ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มโปร่ง เปลือกหนาสีเทาอมดำ ใบเดี่ยว เรียงสลับสองข้างกิ่งในระนาบเดียวกัน แผ่นใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ ปลายเรียวแหลมโคนใบสอบ ใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีอ่อนกว่า ก้านใบยาว ดอก เดี่ยวหรือออกเป็นกระจุก ๒ - ๕ ดอก ตามลำต้น กิ่งและตามง่ามใบ ก้านดอกยาว กลีบดอกยาวสีเหลืองนวลถึงสีชมพู ผล ออกเป็นกลุ่ม ๖ - ๑๒ ผล รูปกลมรี หรือทรงกระบอก ไม่มีก้านผล สีเขียวอมเหลือง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่ลาวและเวียดนาม ขึ้นในป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูง ๒๐๐ - ๙๐๐ เมตร ออกดอกเดือนเมษายน - กรกฎาคม

สถานภาพ พืชหายาก

กระเชา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Holoptelea integrifolia* (Roxb.) Planch.
วงศ์ **ULMACEAE**
ชื่ออื่น กระเจา กระเจ้า กระเจาะ ขะเจา กระเช้า กระเซาะ กาซาว ขะจาวแจง ฮังคาว พูคาวมหาเหนียว ฮ้างคาว

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูง ๒๐ - ๓๐ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำ เรือนยอดเป็นพุ่ม กิ่งย้อยห้อยลง เปลือกสีน้ำตาลอมเทา ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ แผ่นใบป้อมถึงรูปรี รูปไข่กลับแกมรูปขอบขนาน ปลายแหลม โคนใบเบี้ยว มน หรือเว้าเล็กน้อย ขอบใบเรียบหรือจักห่าง ๆ แผ่นใบด้านบนมีขนเล็กน้อยตามเส้นกลางใบและเส้นใบ ด้านล่างมีขนนุ่ม ดอก เล็ก ออกเป็นช่อสั้น ๆ หรือเป็นกระจุกตามง่ามใบ ผล แบน รูปรี มีปีกบางล้อมรอบเกือบเป็นแผ่นวงกลม ปลายผลเป็นติ่งคล้ายง่าม

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบทุกภาคยกเว้นภาคใต้ของไทย ขึ้นในป่าเบญจพรรณและตามป่าทุ่งทั่วไป บนที่ราบหรือตามเชิงเขา ที่ระดับความสูง ๑๐๐ - ๖๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

มูกเขา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Hunteria zeylanica* (Retz.) Gardner ex Thwaites
วงศ์ **APOCYNACEAE**
ชื่ออื่น มูกขาว ยางขาว

ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามรูปขอบขนาน หรือรูปรี ปลายเรียวแหลม โคนมนหรือทู่ ดอก เล็ก สีขาว ออกเป็นช่อตามง่ามใบ หรือที่ปลายกิ่ง กลีบดอกบิดเวียนแบบกังหัน ผล รูปไข่ เมื่อสุกสีส้ม มี ๑ เมล็ด
เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกและภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่แอฟริกาตะวันออก เอเชียใต้และตะวันออกเฉียงใต้จนถึงอินโดนีเซีย ขึ้นตามป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูง ๑๐๐ - ๗๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม
สถานภาพ พืชหายาก

เหยื่อจง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Impatiens kerriae* Craib
วงศ์ **BALSAMINACEAE**
ชื่ออื่น เหยื่อเลียงผา

ไม้ล้มลุก ลักษณะเป็นพุ่มอวบน้ำ สูง ๕๐ - ๑๐๐ เซนติเมตร ลำต้นเกลี้ยงออกสีเหลือบแดง ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มตามยอด รูปไข่ โคนสอบ ปลายเป็นติ่งแหลม ขอบใบจักมีต่อมสีแดง แผ่นใบผิวมัน ดอก สีขาว มีแถบสีส้มแกมเหลืองในหลอดดอก ออกเป็นช่อ มี ๑ - ๓ ดอก กลีบรองดอกรูปไข่ปลายแหลม กลีบดอก ๕ กลีบ ขนาดไม่เท่ากัน กลีบบนแผ่โค้ง กลีบข้าง ๒ กลีบ รูปขอบขนานกว้าง กลีบล่าง ๒ กลีบรูปกระทง ปลายย่นเป็นคลื่น มีงวงน้ำหวาน สั้น ๆ รูปเรียวงอไปทางด้านหลัง เกสรเพศผู้เป็นกลุ่มอยู่ในหลอดดอก ผล รูปกระสวย ปลายแหลม ผนังบาง เมื่อแก่ก้านผลจะงอโค้งและจะดีดออกเมื่อผลแตก ทำให้เมล็ดปลิวไปได้ไกล ๆ

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ บนภูเขาหินปูน (ดอยเชียงดาว ดอยอ่างขาง) ตามซอกหินที่ชุ่มชื้น ที่ระดับความสูง ๑,๘๐๐ เมตร ขึ้นไป

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

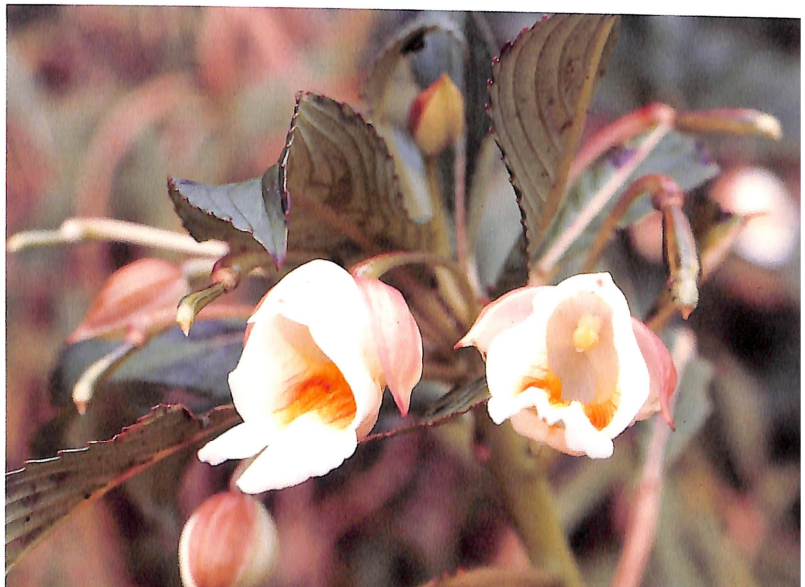

เจ้าแตรวง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Lilium primulinum* Bak.var.*burmanicum* Stearn

วงศ์ **LILIACEAE**

ชื่ออื่น เด็งช้างเผือก อินทง สาวแม่แมะ ดอกแตรวง

ไม้ล้มลุกอวบน้ำ ต้นตั้งตรง สูง ๑ - ๑.๕ เมตร มีหัวใต้ดิน ลำต้นกลมมักไม่แตกกิ่ง ใบเดี่ยวเรียงเวียน ใบยาว รูปขอบขนาน โคนใบสอบ ปลายใบแหลม แผ่นใบด้านล่างสีเขียวจาง มีขนนุ่ม เส้นฐานใบขนานกัน ๓ เส้น ดอก สีเหลืองหรือเหลืองอมม่วงมี ๖ กลีบ ด้านในสีม่วงแกมน้ำตาลเข้ม เมื่อบานปลายกลีบจะงอกลับ ก้านเรียว มีกลิ่นหอมตอนเย็น ผล แก่ไม่แตก รูปขอบขนาน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า ขึ้นตามป่าเต็งรังผสมสนเขาและป่าไม้ก่อบนภูเขา ที่ระดับความสูง ๘๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม

สถานภาพ พืชหายาก

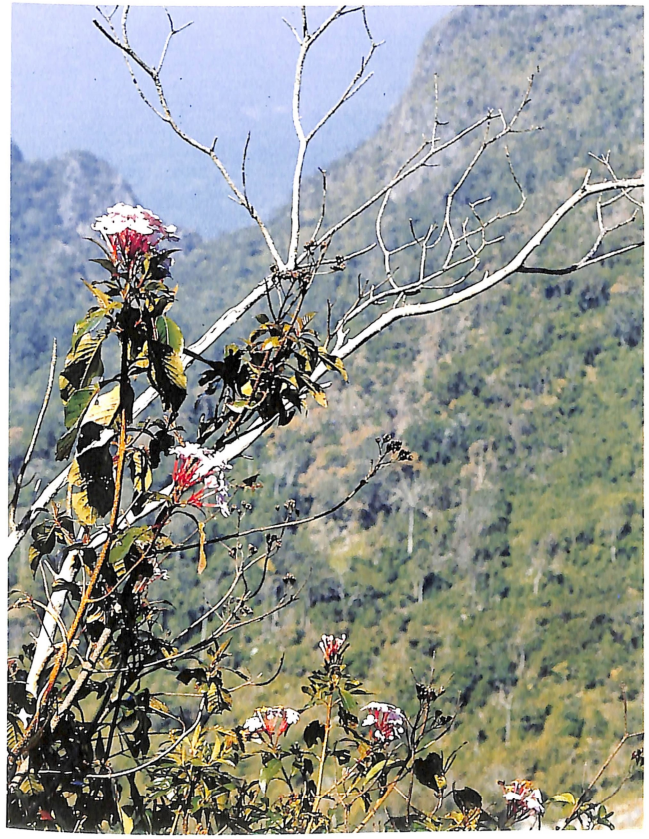

พิมพ์ใจ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Luculia gratissima* Sw.
วงศ์ **RUBIACEAE**

ไม้พุ่ม สูง ๑.๕ - ๒ เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่สลับตั้งฉาก รูปใบหอก โคนและปลายใบแหลม หูใบเป็นแผ่นรูปสามเหลี่ยมหลุดร่วงง่าย ดอก สีชมพู มีกลิ่นหอม ออกเป็นชั้นลดหลั่นกันเป็นระนาบ ก้านดอกยาวไม่เท่ากัน ดอกที่โคนช่อจะมีก้านยาวกว่า กลีบดอกโคนเชื่อมกัน ปลายแยกแผ่เป็นปากแตร มี ๕ แฉก กลมมน ผล คล้ายรูปไข่กลับผิวแข็ง เมื่อแก่จะแห้งและแตกตามยาวเป็น ๒ ซีก เมล็ด มีจำนวนมาก ขนาดเล็ก มีปีกสั้น ๆ

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ในประเทศไทยพบเฉพาะที่ดอยเชียงดาวจังหวัดเชียงใหม่ ต่างประเทศพบที่เนปาล ภูฏาน จีนภาคใต้ (ยูนนาน) และ พม่า ขึ้นตามซอกหินของภูเขาหินปูนที่ระดับความสูง ๑,๕๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์

สถานภาพ พืชหายาก

ยี่หุบปลี

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Magnolia liliifera* (L.) Baill. var. *liliifera*
วงศ์ **MAGNOLIACEAE**
ชื่ออื่น เทพพนม จำปาป่า ปูนใหญ่ มณฑาใหญ่

ไม้ต้นขนาดกลาง สูง ๑๐ - ๒๕ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ค่อนข้างกลม ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีเทาอมขาวถึงน้ำตาล ยอดมีหูใบยาวเรียวหุ้ม ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับรูปรีแกมขอบขนาน ปลายมน โคนใบสอบถึงมน ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน โคนก้านใบบวมพอง ดอก ออกเดี่ยวที่ปลายกิ่ง กลิ่นหอมเย็น สีขาวนวล ดอกตูมคล้ายรูปกระสวย หุ้มด้วยกาบดอกสีเขียว กลีบวงนอกหนา กลีบชั้นในแคบและสั้นกว่าชั้นนอก เกสรเพศผู้จำนวนมาก เกสรเพศเมียจำนวนมากออกรวมกันบนแกนยาว รูปกรวย ผลออกรวมกันเป็นกลุ่ม รูปไข่ เมล็ดสีชมพูรูปไข่แบน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงใต้ ภาคตะวันตกเฉียงใต้และภาคใต้ของไทย ขึ้นในป่าดิบที่ชุ่มชื้น ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๘๐๐ เมตร ออกดอกเกือบตลอดปี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

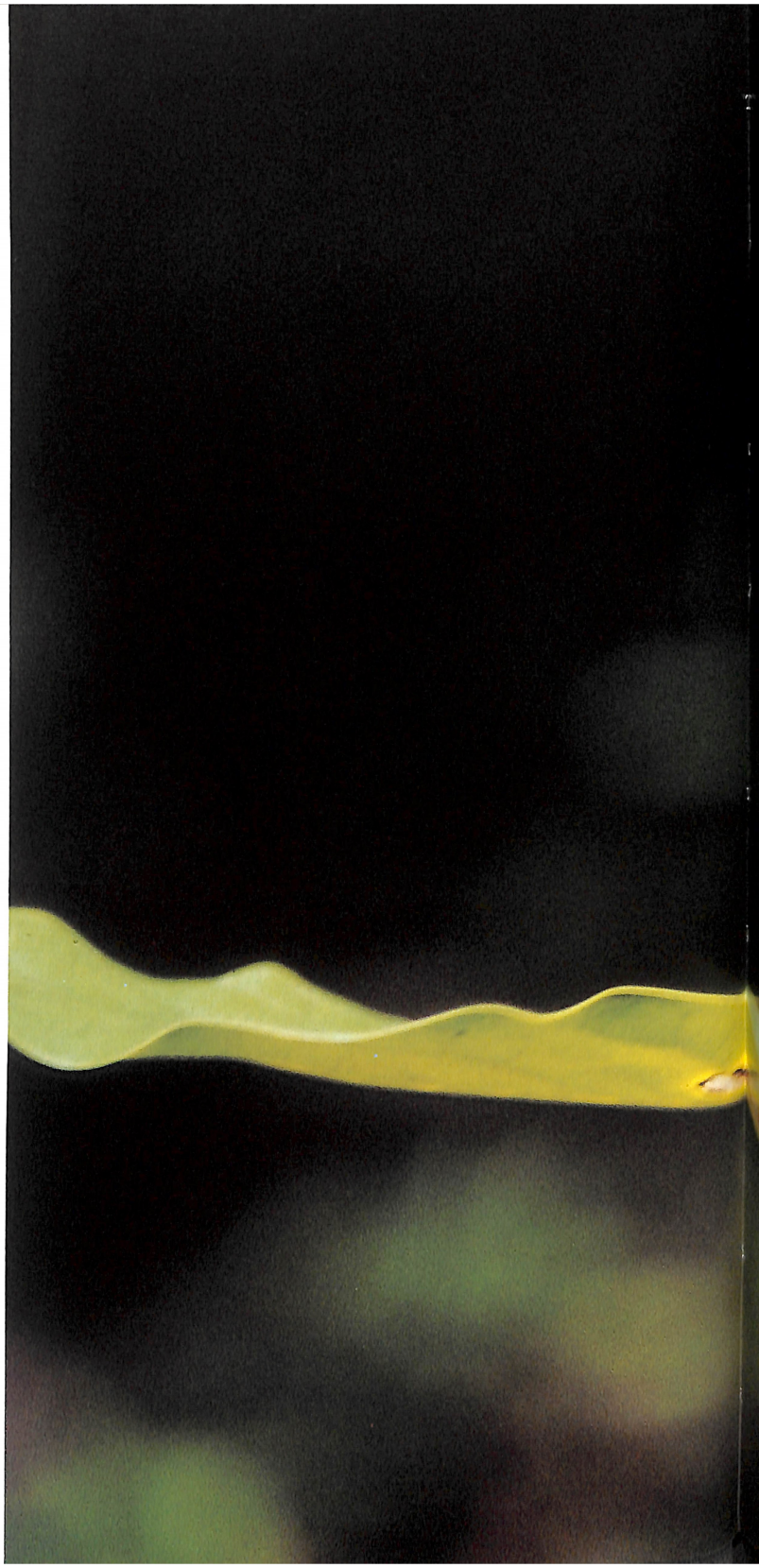

มณฑาดอย

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Magnolia liliifera* (L.) Baill. var. *obovata* (Korth.) Govaerts
วงศ์ **MAGNOLIACEAE**

ไม้ต้น ไม่ผลัดใบ สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร ลำต้นขนาดใหญ่ แตกกิ่งต่ำ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกสีเทาอมขาว ยอดอ่อนมีหูใบยาวเรียวหุ้ม ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปไข่กลับ ปลายใบแหลม ถึงมน โคนใบแหลม ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่น ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ยกเว้นบริเวณเส้นกลางใบมีขนประปราย โคนก้านใบบวมพอง ดอก ออกเดี่ยวที่ปลายกิ่ง สีขาวนวล ดอกตูมรูปรีค่อนข้างกลม กลีบอวบน้ำ ชั้นในแคบและสั้นกว่าชั้นนอก กลีบวงนอกสีม่วง ก้านดอกใหญ่และแข็ง ผล ออกรวมกันเป็นกลุ่ม รูปไข่หรือรูปรี เมล็ดกลมแบนสีแดง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่ เนปาล อินเดีย และพม่า ขึ้นริมลำธาร ที่ระดับความสูง ๖๐๐ - ๑,๓๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมีนาคม - พฤษภาคม

สถานภาพ พืชหายาก

มณฑาป่า

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Manglietia garrettii* Craib
วงศ์ **MAGNOLIACEAE**
ชื่ออื่น มณฑาดอย มะองนก

ไม้ต้น ไม่ผลัดใบ สูง ๑๕ - ๒๕ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกลมสูงแน่นทึบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีเทาปนขาว ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มใกล้ปลายกิ่ง รูปขอบขนาน ปลายแหลม โคนมน หรือแหลม ใบหนาคล้ายแผ่นหนัง ดอก ออกเดี่ยว ๆ ที่ปลายกิ่ง ขนาดใหญ่ สีชมพูแกมม่วง กลีบรวมชั้นนอกและชั้นในมีขนาดไม่เท่ากัน เกสรเพศผู้จำนวนมาก เรียงเวียนถี่ ๆ ซ้อนกันแน่น รังไข่แยกกันและรวมกันบนแกนยาว ผล เป็นกลุ่ม มีผลย่อยจำนวนมากอัดแน่นอยู่บนแกนยาว รูปไข่ป้อม เมื่อสุกสีน้ำตาล เมล็ดรูปไข่แบน สีแดง
เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย พบในป่าดิบเขาริมลำธารหรือหุบเขาที่ชุ่มชื้น ที่ระดับความสูง ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมีนาคม - พฤษภาคม
สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

จันทน์หอม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Mansonia gagei* Drumm.
วงศ์ **STERCULIACEAE**
ชื่ออื่น จันทน์ จันทน์พม่า จันทน์ขาว

ไม้ต้นขนาดกลาง สูง ๑๕ - ๒๐ เมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ แผ่นใบรูปรี ปลายแหลมมน โคนใบป้านเว้าเล็กน้อยที่รอยต่อก้านใบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีจางกว่า ดอก เล็กสีขาว ออกเป็นช่อตามปลายกิ่งและตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก มีกลิ่นหอม ผล แห้ง รูปไข่ ด้านบนมีปีกยาวปลายมนกว้าง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า กัมพูชา ขึ้นในป่าดิบแล้ง ตามเขาหินปูน ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๕๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมิถุนายน - ตุลาคม ผลแก่เดือนธันวาคม - มกราคม ไม้ที่ตายเองจะมีกลิ่นหอม สมัยก่อนใช้ทำดอกไม้จันทน์ น้ำมันหอมที่ได้จากการกลั่นชิ้นไม้ ใช้ปรุงเครื่องหอมและเครื่องสำอาง

สถานภาพ พืชหายาก

ไสเดน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Meiogyne hainanense* (Merr.) Ban
วงศ์ **ANNONACEAE**

ไม้ต้น ไม่ผลัดใบ สูง ๒๐ - ๓๐ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ เปลือกสีน้ำตาล ใบเดี่ยวออกสลับสองข้างของกิ่งในระนาบเดียวกัน ใบรูปรี ปลายเรียวแหลม โคนใบมน และเบี้ยวเล็กน้อย ก้านใบสั้นมาก ดอก ออกเดี่ยว หรือออกเป็นคู่ ตามกิ่งและตามง่ามใบ กลีบดอกเรียงเป็น ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบ รูปไข่ปลายแหลม สีน้ำตาลแกมชมพู มีขนหนาแน่นทั้งสองด้าน ผล รูปทรงกระบอกออกเป็นกลุ่ม เปลือกหนาและแข็ง ผิวขรุขระ เมื่อสุกสีดำ เมล็ดกลมรี

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่จีนภาคใต้ ลาว และกัมพูชา ขึ้นในป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๔๐๐ เมตร ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - มกราคม ผลแก่เดือนมกราคม - มีนาคม

สถานภาพ พืชหายาก

แก้วมหาวัน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Michelia floribunda* Fin. et Gagnep.
วงศ์ **MAGNOLIACEAE**
ชื่ออื่น **จำปีน้อย**

ไม้ต้นขนาดกลาง สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายแหลมยาว โคนมน ขอบเรียบ ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีจางกว่าหรือมีคราบสีขาว ดอก สีขาวอมเหลือง คล้ายดอกจำปี ออกตามง่ามใบ เรียงตามกิ่งค่อนข้างดก กลิ่นหอม กลีบยาวรูปขอบขนาน ดอกตูมรูปกระสวย อยู่ภายในใบประดับใหญ่ที่มีขนสีเหลืองเป็นมันคล้ายเส้นไหมปกคลุม เกสรเพศเมียขนาดเล็กหลายอันเรียงบนแกนยาวกลางดอก ผล กลม แบน เรียงเป็นกลุ่มบนแกนยาว ไม่มีก้านผล

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศ พบที่พม่า จีน (ยูนนาน) ลาวและเวียดนาม ขึ้นตามสันเขาและไหล่เขาในป่าดิบเขาปะปนกับกลุ่มไม้ก่อที่ระดับความสูง ๑,๑๐๐ - ๒,๒๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์
สถานภาพ พืชหายาก

ขะเจาะน้ำ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Millettia kangensis* Craib
วงศ์ **LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE**
ชื่ออื่น ขะเจาะ กระเจาะ

ไม้ต้นผลัดใบขนาดกลาง สูง ๑๐ - ๑๕ เมตร ลำต้น มักมีปุ่มปม ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวเรียงเวียนสลับ ก้านใบโป่งพอง ใบย่อยรูปรีแกมรูปไข่ โคนมน ปลายแหลม ดอกสีชมพูถึงชมพูอมแดง ออกเป็นช่อยาวตั้งชูขึ้นเหนือพุ่มเรือนยอด ดอกย่อย ลักษณะคล้ายดอกถั่ว อัดแน่นบนแกนช่อ บานจากโคนก้านไปหาส่วนปลาย ผล เป็นฝักแบน เมล็ดกลมแบน สีน้ำตาลเข้ม
เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ขึ้นเป็นกลุ่มริมลำธารในป่าเบญจพรรณที่ระดับความสูง ๔๐๐ - ๘๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมกราคม - เมษายน ติดผลเดือนเมษายน - มิถุนายน

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

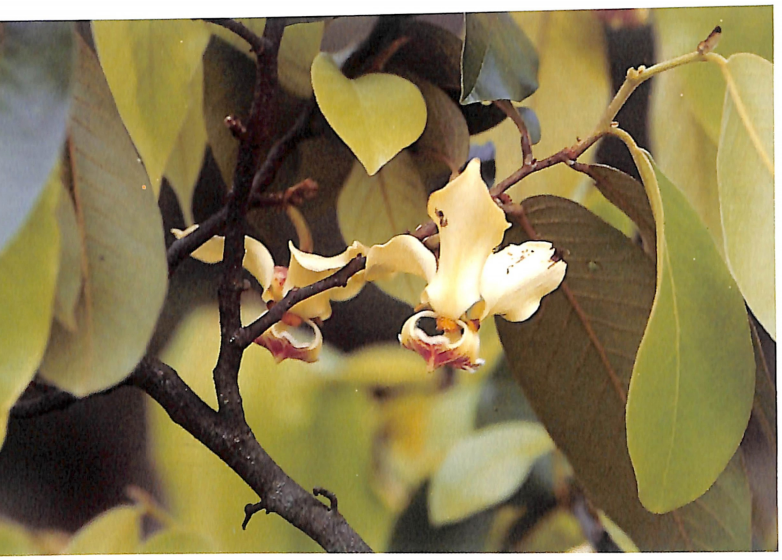

มะป่วน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Mitrephora vandiflora* Kurz

วงศ์ **ANNONACEAE**

ชื่ออื่น กระโปกกระจ้อง กล้วยขี้เห็น ขี้เห็น กล้วยเห็น แดงดง นมหนู นางนวล ปอแฮด แฮด มะดัก ลำดวนดง

ไม้ต้น ไม่ผลัดใบ สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทรงเจดีย์ เปลือกเรียบสีน้ำตาล กิ่งอ่อนและใบอ่อนมีขนสีน้ำตาลหนาแน่น ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับสองข้างของกิ่งในระนาบเดียวกัน รูปรีปลายเรียวแหลม โคนใบเว้า ผิวใบมีขนสีน้ำตาล ดอก ออกเป็นกระจุก ๒ - ๓ ดอก ตรงข้ามใบ กลีบดอกเรียง ๒ ชั้น ๆ ละ ๓ กลีบ สีชมพูอมเหลือง รูปขอบขนาน ปลายแหลมและโค้ง ขอบกลีบเป็นคลื่น กลีบดอกชั้นในประสานกันคล้ายยอดโดม ผล ออกเป็นกลุ่ม ๆ เมื่อสุกสีเหลือง มีขนสีน้ำตาลคลุม

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า ลาว และกัมพูชา ขึ้นในป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูง ๑๐๐ - ๓๐๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - เมษายน ผลแก่เดือนมีนาคม - กรกฎาคม

สถานภาพ พืชหายาก

จันทน์ม่วง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Myristica elliptica* Wall. ex Hook.f. & Thomson

วงศ์ **MYRISTICACEAE**

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง ๑๕ - ๓๐ เมตร กิ่งย้อยห้อยลง โคนต้นมีพูพอน รากค้ำยันและรากหายใจรูปหัวเข่า เปลือกสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน เรียบ ใบเดี่ยวเรียงสลับสองข้างของกิ่งในระนาบเดียวกัน รูปรีหรือรูปขอบขนานแกมรูปรี เรียวไปทางปลายและโคนใบ ผิวใบเกลี้ยง ด้านล่างสีขาวนวล ดอก เล็กสีเหลืองนวล แยกเพศ ออกเป็นช่อสั้น ๆ ตามง่ามใบ ผล รูปคล้ายมะม่วงขนาดเล็ก ผิวเกลี้ยง สีเหลืองอมส้ม เปลือกหนามี ๑ เมล็ด มีรกจักเป็นริ้วสีแดงหุ้ม

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่มาเลเซีย สุมาตรา และบอร์เนียว ขึ้นในป่าดิบชื้น ป่าพรุ ป่าบึงน้ำจืดและริมฝั่งแม่น้ำ ที่ระดับความสูง ๑๐ - ๒๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกันยายน - กุมภาพันธ์ ผลแก่เดือนเมษายน - กรกฎาคม

สถานภาพ พืชหายาก

จันทน์แดง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Myristica iners* Blume
วงศ์ **MYRISTICACEAE**

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง ๒๐ - ๔๐ เมตร โคนต้นมักมีรากค้ำยันสูง เปลือกสีน้ำตาลเข้มถึงดำแตกเป็นร่องลึก ใบเดี่ยวเรียงสลับสองข้างกิ่งในระนาบเดียวกัน รูปใบหอก เรียวแหลมไปทางปลายและโคนใบ ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ดอก เล็กสีเหลืองนวล แยกเพศ ออกเป็นช่อสั้น ๆ ตามง่ามใบและตามกิ่ง รูปไข่ ผิวเกลี้ยง สีเหลืองอ่อน เปลือกหนามี ๑ เมล็ด มีรกจักลึกเป็นริ้วสีแดงหุ้ม

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย สุมาตรา และหมู่เกาะใกล้เคียง ขึ้นในป่าที่ลุ่มต่ำและในป่าพรุ ออกดอกเดือนมีนาคม - พฤษภาคม ผลแก่เดือนสิงหาคม - ธันวาคม

สถานภาพ พืชหายาก

ตะเคียนชันตาแมว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Neobalanocarpus heimii* (King) Ashton
วงศ์ **DIPTEROCARPACEAE**
ชื่ออื่น ตะเคียนชัน จงามาส

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูงถึง ๔๐ เมตร ลำต้นขนาดใหญ่ กลม เปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลมแน่นทึบ เปลือกสีน้ำตาลเข้มแตกตามยาวและล่อนเป็นสะเก็ด ตกชันสีขาวใส ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปขอบขนานแกมรูปใบหอก ปลายเรียวแหลม โคนใบมนหรือเบี้ยว ผิวใบเกลี้ยงหรือมีขนเล็กน้อย เส้นแขนงใบโค้งจรดขอบใบ ดอก สีขาวนวลถึงสีขาวอมเหลือง ออกเป็นช่อตามง่ามใบและปลายกิ่ง ผล รูปทรงกระบอกโค้ง ปลายแหลม มีกลีบเลี้ยงรองผล ๕ กลีบ ยาวไม่เกินครึ่งหนึ่งของความยาวของผล

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่มาเลเซีย ขึ้นในป่าดิบชื้น ที่ระดับความสูง ๑๐ - ๖๐๐ เมตร ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ ผลแก่เดือนกุมภาพันธ์ - กรกฎาคม

สถานภาพ พืชหายาก

มะคังดง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Ostodes paniculata* Blume
วงศ์ **EUPHORBIACEAE**

ไม้ต้น สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ออกเป็นกลุ่มที่ปลายกิ่ง รูปไข่กว้างหรือรูปไข่แกมรูปรี ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมนกลม ขอบใบหยัก ก้านใบยาวเรียว ดอกเล็ก ออกเป็นช่อแตกแขนง ผล ค่อนข้างกลมเป็น ๓ พู ก้านผลยาว ทำให้ผลห้อยระย้าจากช่อ

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่ อินเดีย พม่า จีนภาคใต้ อินโดจีน มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ขึ้นตามป่าดิบและป่ารุ่น ที่ระดับความสูง ๔๐๐ - ๑,๔๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

รองเท้านารีปีกแมลงปอ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Paphiopedilum sukhakulii* Schoser & Senghas

วงศ์ **ORCHIDACEAE**

ชื่ออื่น รองเท้านารีสุขะกุล

กล้วยไม้ดิน สูง ๑๐ - ๑๕ เซนติเมตร ใบเดี่ยว ออกสลับ ๕ - ๘ ใบ รูปขอบขนาน ด้านบนสีเขียวแก่สลับเขียวอ่อน ด้านล่างสีเขียวอ่อนปลายแหลม โคนซ้อนกัน ดอก มีหลายสีในดอกเดียวกัน สีเขียว ม่วงอมน้ำตาล ขาว และชมพู ออกเดี่ยวที่ปลายก้านยาว กลีบเลี้ยง ด้านบนรูปหัวใจ ปลายแหลม สีขาว และมีเส้นเขียวพาดตามยาว กลีบเลี้ยงด้านล่าง ๒ กลีบเชื่อมกันและแคบ กลีบดอกด้านข้างรูปขอบขนานปลายเรียว สีเขียวอ่อน และมีเส้นสีเขียวเข้มพาดตามความยาว มีจุดสีม่วงอมน้ำตาลทั่วกลีบ ขอบมีขนสีน้ำตาล กลีบกระเป๋ารูปรองเท้าแตะ ปลายสีเขียวเหลือบ โคนสีม่วงอมน้ำตาล มีเส้นสีม่วงเป็นตาข่ายกระจายทั่วไป

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย บนภูเขาหินทรายในป่าดิบเขา ที่ระดับความสูง ๑,๐๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร ออกดอกเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

รองเท้านารีอินทนนท์

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Paphiopedilum villosum* (Lindl.) Pfitz
วงศ์ **ORCHIDACEAE**
ชื่ออื่น เอื้องอินทนนท์

กล้วยไม้อิงอาศัย สูง ๑๕ - ๒๐ เซนติเมตร ใบเดี่ยวออกสลับถี่ ๔ - ๘ ใบ รูปขอบขนานด้านบนสีเขียว ด้านล่างสีเขียวอ่อนปลายแหลมและเว้าเข้าเล็กน้อย โคนด้านล่างมีจุดสีม่วงอยู่ทั่วไป ดอกสีเหลืองอมน้ำตาล ออกเดี่ยวที่ปลายก้านยาว กลีบเลี้ยงด้านบนรูปไข่ ขอบกลีบมักงอไปด้านหลัง สีเหลืองหรือขาว มีสีน้ำตาลอยู่กลางกลีบ กลีบเลี้ยงสีเหลืองอมเขียวปลายแหลม ขอบงอและติดกับรังไข่ กลีบดอกรูปช้อนและเป็นคลื่น โค้งด้านล่างเข้าหากลีบกระเป๋า มีเส้นสีเข้มแบ่งกลีบออกเป็น ๒ ส่วน ซีกบนสีน้ำตาล ซีกล่างสีเหลือง กลีบกระเป๋ารูปรองเท้าแตะสีเหลือง หรือสีน้ำตาลอ่อน รังไข่อยู่ใต้วงกลีบดอก ผล เป็นฝักรูปขอบขนาน มีเมล็ดจำนวนมาก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า ขึ้นบนคบไม้ในป่าดิบเขาที่มีมอสและเฟิร์นปกคลุม ที่ระดับความสูง ๑,๓๐๐ - ๑,๗๐๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - พฤษภาคม

สถานภาพ พืชหายาก

ชันรูจี

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Parishia insignis* Hook.f.
วงศ์ **ANACARDIACEAE**
ชื่ออื่น ท้องช่อน หงอกค่าง ช้องลิง ตีนะ โดแหลม

ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง ๒๐ - ๓๕ เมตร ลำต้นเปลาตรง โคนต้นแผ่กว้างเป็นพูพอนขนาดใหญ่โดยรอบ เปลือกสีน้ำตาลแดง ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดี่ยวปลายคี่ เรียงเวียนสลับ ก้านใบยาว ใบย่อย ๔ - ๗ คู่ ออกตรงข้ามกัน รูปขอบขนานแกมรูปไข่ปลายเรียวแหลม โคนมน หรือกึ่งรูปหัวใจ ผิวใบมีขนกระจายทั่วไปหรือเฉพาะบนเส้นกลางใบและเส้นแขนงใบทั้งสองด้าน ดอก เล็กสีขาวหรือชมพู ออกเป็นช่อโปร่งแตกแขนง ผล ค่อนข้างกลม มีขนนุ่มสีน้ำตาล รองรับด้วยปีกยาวสีแดงรูปขอบขนาน ปลายมนหรือค่อนข้างแหลม

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่มาเลเซีย ขึ้นในป่าดิบชื้นที่ระดับความสูง ๓๐ - ๒๕๐ เมตร
สถานภาพ พืชหายาก

ระย้าทอง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Pauldopia ghorta* (G. Don) Steenis
วงศ์ **BIGNONIACEAE**

ไม้ต้นขนาดเล็ก ไม่ผลัดใบ สูง ๔ - ๘ เมตร แตกกิ่งระเกะระกะ ใบประกอบแบบขนนกสามถึงสี่ชั้น เรียงตรงข้ามแกนช่อใบมีครีบแคบ ๆ ใบแต่ละช่อมีใบย่อยจำนวนมาก รูปรีหรือรูปไข่ ปลายแหลมยาว โคนเบี้ยว มน ขอบเรียบ ดอก ออกเป็นช่อแตกแขนงตามง่ามใบและบนกิ่ง เมื่อดอกเจริญขึ้นจะแขวนห้อยระย้าบนช่อ กลีบดอกติดกันคล้ายรูปทรงกระบอก สีเหลือง ส่วนบนแยกเป็นกลีบมนสั้น ๆ ขนาดไม่เท่ากัน ๕ กลีบ แต่ละกลีบสีแดงอมน้ำตาล ผล เป็นฝักแห้งกลมคล้ายถั่วฝักยาว เมล็ดแบนรูปสี่เหลี่ยมหนา ไม่มีปีก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า ลาว และเวียดนาม ขึ้นตามชายป่าดิบเขาที่ร่มเย็นและชุ่มชื้นที่ระดับความสูง ๙๐๐ - ๑,๘๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ -พฤษภาคม

สถานภาพ พืชหายาก

ชมพูเชียงดาว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Pedicularis siamensis* Tsoong
วงศ์ **SCROPHULARIACEAE**

ไม้ล้มลุก ประเภทพืชเบียนของพืชจำพวกหญ้า สูง ๔๐ - ๖๐ เซนติเมตร ใบเดี่ยว ออกตรงข้ามเป็นคู่ หรือเป็นวงรอบต้น แผ่นใบคล้ายใบเฟิร์น รูปขอบขนานแกมรูปไข่ มีหยักเว้าลึกเกือบถึงเส้นกลางใบ ขอบใบจักถี่ ผิวใบด้านบนมีประขาว ด้านล่างเป็นนวลแป้งขาว ก้านใบสั้น ดอก สีชมพูแกมม่วงออกเป็นช่อสั้นตามซอกใบ ไม่มีก้านดอก กลีบรองดอกติดกันเป็นถ้วย กลีบดอกติดกันเป็นหลอดยาว ตอนปลายเป็นจงอยโค้งแหลม กลีบล่างแผ่กว้าง แยกออกเป็น ๓ แฉก แผ่นกลางกลมมน แผ่นข้างรูปรี ผล เป็นกระเปาะ แข็ง รูปไข่ มีกลีบรองดอกหุ้มตอนปลายเป็นหยักแหลม

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคเหนือของไทย (จังหวัดเชียงใหม่) ขึ้นเป็นกลุ่มแทรกปะปนกับกอหญ้าและไม้พุ่มเตี้ยๆ ที่ระดับความสูง ๑,๘๐๐ - ๒,๑๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

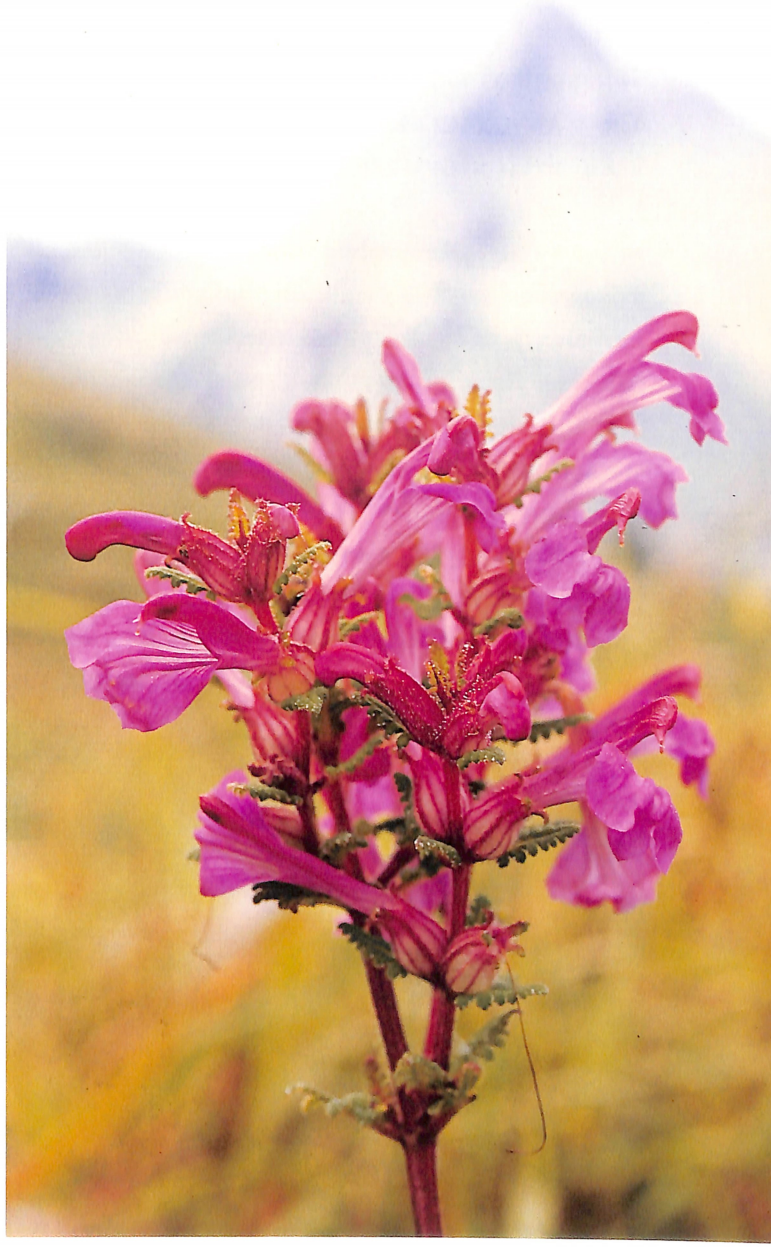

หัวช้าง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Platymitra macrocarpa* Boerl.
วงศ์ ANNONACEAE
ชื่ออื่น หำช้าง นางเร่ว

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูง ๒๐ - ๓๐ เมตร ลำต้นกลม เปลาตรง เปลือกเรียบ สีเทา ใบเดี่ยว เรียงสลับสองข้างของกิ่งในระนาบเดียวกัน รูปไข่แกมรูปหอก ถึงรูปขอบขนานปลายสอบ เรียวหรือเป็นติ่ง โคนใบมนกว้างและเบี้ยวเล็กน้อย ด้านบนผิวเกลี้ยงเป็นมัน ก้านใบสั้น ดอก สีเหลือง ออกเป็นกระจุกตามกิ่ง ผล กลมรี ออกเป็นกลุ่ม เปลือกผลหนาและแข็ง ผิวขรุขระ สีน้ำตาล เมล็ดกลมแบน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่กัมพูชาและมาเลเซีย ขึ้นในป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้น ที่ระดับความสูง ๒๐๐ - ๕๐๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์ ผลแก่เดือนมีนาคม - เมษายน

สถานภาพ พืชหายาก

ซางจิง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Podocarpus neriifolius* D. Don
วงศ์ **PODOCARPACEAE**
ชื่ออื่น ซางหอม ขุนไม้ พญาไม้ สมุลแว้ง

ไม้ต้นประเภทพืชเมล็ดเปลือย สูง ๑๕ - ๒๕ เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกเรียบสีเทา ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มตามปลายกิ่ง แผ่นใบรูปขอบขนาน ปลายเรียว เนื้อใบหนา ผิวใบเกลี้ยง ด้านบนเป็นมันสีเขียวเข้มกว่าด้านท้องใบ ก้านใบสั้น ดอก แยกเพศอยู่ในต้นเดียวกัน ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อแบบหางกระรอกตามง่ามใบ สีเหลืองอ่อน ดอกเพศเมียออกเป็นดอกเดี่ยวตามง่ามใบ ผลรูปไข่หรือเกือบกลม

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบทั่วทุกภาคของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ขึ้นในป่าดิบเขา ที่ระดับความสูง ๘๐๐ - ๑,๘๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

สนใบพาย

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Podocarpus polystachyus* R. Br. ex Endl.
วงศ์ PODOCARPACEAE

ไม้ต้นประเภทพืชเมล็ดเปลือย ขนาดกลาง ไม่ผลัดใบ สูง ๘ - ๑๕ เมตร มีกิ่งก้านสาขามาก ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มที่ปลายกิ่ง รูปขอบขนาน หรือรูปใบหอกแคบ ปลายมนโคนใบสอบ ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ก้านใบสั้นมาก ดอก แยกเพศ ดอกเพศผู้ออกเป็นกระจุกแบบหางกระรอกตามง่ามใบ สีเหลืองอ่อน ก้านช่อดอกสั้นมาก ดอกเพศเมียออกเดี่ยว ๆ ตามง่ามใบ สีเขียวอ่อน รังไข่ตั้งอยู่บนก้านที่บวมพอง ผล กลมรี

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่จีนภาคใต้ ญี่ปุ่น ภูมิภาคมาเลเซียจนถึงนิวกินีตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของออสเตรเลีย ขึ้นในป่าดิบเขา ที่ระดับความสูง ๘๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร
สถานภาพ พืชหายาก

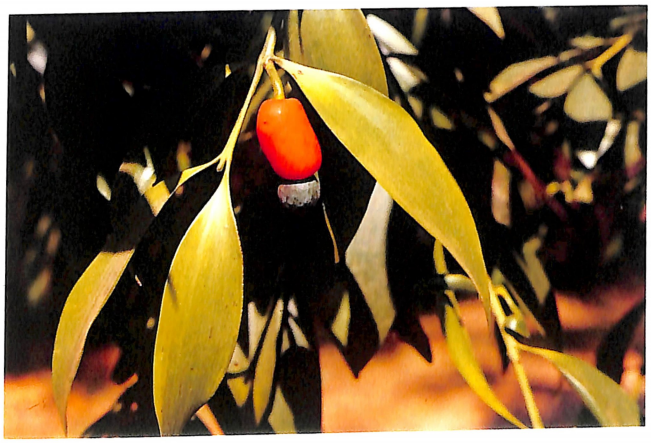

พญาไม้

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Podocarpus wallichianus* Presl
วงศ์ **PODOCARPACEAE**
ชื่ออื่น ขุนไม้

ไม้ต้นประเภทพืชเมล็ดเปลือย สูง ๑๐ - ๒๕ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกลมต่ำ แน่นทึบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ รูปไข่หรือรูปไข่แกมรูปใบหอก ปลายแหลมยาว โคนสอบแหลม ใบหนาคล้ายแผ่นหนัง ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีจางกว่า เส้นแขนงใบเรียงขนานกันถี่ ๆ ตามยาว ไม่ปรากฏเส้นกลางใบ ก้านใบสั้นมาก ดอก เล็กมาก ออกเป็นช่อรูปกรวย มีกลีบเกล็ดขนาดเล็กคลุมเกสรเพศผู้และไข่อ่อน ดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่ต่างต้นกัน ช่อดอกตัวผู้เรียวเล็ก มีกลีบเกล็ดเล็ก ๆ จำนวนมาก ดอกตัวเมียเล็กมาก ออกเดี่ยว ๆ เมล็ดเปลือยรูปร่างคล้ายผลทรงกลม เมื่อสุกสีแดง ติดอยู่บนแกนฐานดอกรูปทรงกระบอก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า เวียดนาม ลาว กัมพูชาและมาเลเซีย ขึ้นในป่าดิบชื้นและป่าดิบเขาบนพื้นที่ใกล้ระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับสูงประมาณ ๒,๐๐๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์

สถานภาพ พืชหายาก

พิมสาย

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Primula siamensis* Craib
วงศ์ **PRIMULACEAE**

ไม้ล้มลุก สูง ๒๐ - ๖๐ เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนเป็นกลุ่มตามโคนกอ รูปช้อน หรือรูปไข่กลับ โคนสอบเรียวเป็นก้าน ปลายมน ผิวใบเป็นคลื่น ดอก สีม่วงอมฟ้า ตรงกลางมีปื้นขาว ออกเป็นช่อบนแกนตั้งตรงจากโคนกอ มี ๒ - ๖ ดอก กลีบรองดอกเป็นถ้วยตื้นสีเขียวซีดมีนวลสีขาวปกคลุม ปลายแยกเป็นริ้ว ๕ แฉก กลีบดอกติดกันเป็นหลอดยาว ปลายบานรูปปากแตรแยกเป็น ๕ กลีบ รูปไข่ ปลายมน เกสรเพศผู้อยู่ในหลอดดอก ผล รูปรี ขนาดเล็กมีช่องเปิดด้านข้าง ๕ ช่อง มีเมล็ดจำนวนมาก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่) ของไทย ตามเขาหินปูน ที่ระดับความสูง ๑,๗๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

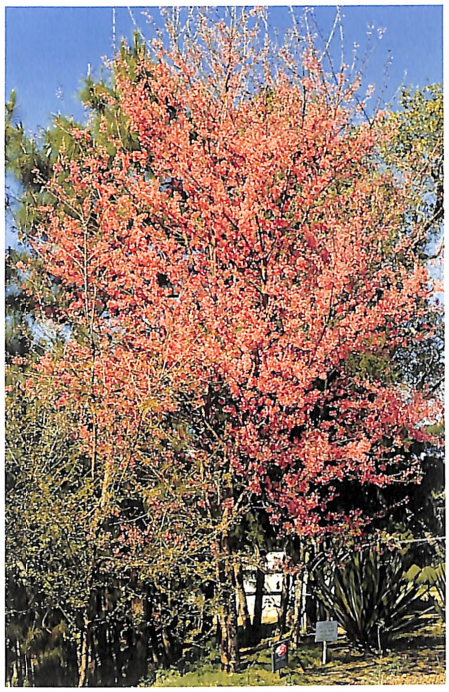

ชมพูภูพิงค์

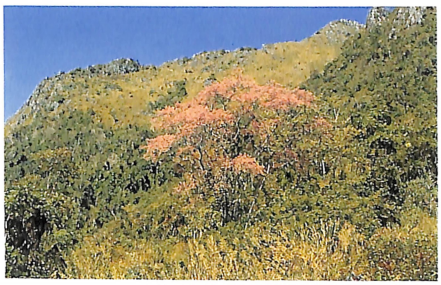

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Prunus cerasoides* D. Don
วงศ์ **ROSACEAE**
ชื่ออื่น ฉวีวรรณ นางพญาเสือโคร่ง

ไม้ต้นขนาดเล็ก ผลัดใบ สูง ๕ - ๑๐ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลมโปร่ง ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปไข่ ออกสลับ ปลายเรียวแหลม โคนกลมหรือสอบแคบ ขอบจัก ปลายก้านใบมีต่อม ๒ - ๔ ต่อม หูใบแตกแขนงคล้ายเขากวาง ร่วงง่าย ดอก ดก ออกเป็นกระจุกใกล้ปลายกิ่งเรียงไปตามกิ่งโดยตลอด ขอบริ้วประดับจักไม่เป็นระเบียบ กลีบเลี้ยงติดกันเป็นรูปกรวย กลีบดอกสีชมพู ผล รูปไข่ เมื่อสุกสีแดง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ต่างประเทศพบที่เนปาล จีนภาคใต้ พม่า ลาวและเวียดนาม ขึ้นตามที่โล่งชายป่าดิบเขา ที่ระดับความสูง ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์ ขณะออกดอกจะผลัดใบจนหมดต้น

สถานภาพ พืชหายาก

กะหนาย

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Pterospermum littorale* Craib
วงศ์ **STERCULIACEAE**
ชื่ออื่น ขนาน

ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร เปลือกแตกเป็นสะเก็ด ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปขอบขนานปลายแหลม โคนรูปหัวใจเบี้ยว หรือตรง ขอบเว้าไม่สม่ำเสมอ ที่โคนมีเส้นใบออกจากจุดเดียวกัน ๕ เส้น ด้านล่างมีขนสีขาว ดอกสีเหลืองนวล มีกลิ่นหอม ออกเดี่ยวตามซอกใบ กลีบเลี้ยง ๕ กลีบ รูปขอบขนานแคบ ด้านในมีขนกำมะหยี่ ด้านนอกมีขนสีน้ำตาล กลีบดอก ๕ กลีบ ผล รูปไข่มีครีบตามยาว เมื่อแก่แตกได้ เมล็ดจำนวนมาก มีปีก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบทั่วทุกภาคของไทย ขึ้นตามชายป่าดงดิบ ป่ารุ่นสองและป่าเบญจพรรณ ที่ระดับความสูง ๑๐๐ - ๑,๐๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกันยายน - ธันวาคม

สถานภาพ พืชถิ่นเดียว

เพกาผู้

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Radermachera glandulosa* (Blume) Miq.
วงศ์ **BIGNONIACEAE**
ชื่ออื่น แคชาญชัย หูวัว

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง ๔ - ๘ เมตร ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายคี่ เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ใบย่อย ๒ - ๔ คู่ รูปรีถึงรูปใบหอกกลับ ปลายเรียวแหลม โคนสอบเบี้ยว ขอบเรียบ มีต่อมขนาดใหญ่ สีม่วงคล้ำ ๑ กลุ่ม ที่โคนใบด้านล่าง ก้านใบย่อยยาว ดอก ออกเป็นช่อโปร่งแตกแขนงตามปลายกิ่ง กลีบดอกติดกันเป็นหลอดทรงแคบ สีขาวอมชมพู ส่วนปลายแยกเป็น ๕ แฉกมีขนครุยปกคลุม ผล เป็นฝักยาวเรียว เมล็ด แบน บาง มีปีกบางใสทางด้านข้างทั้งสองด้าน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันตกเฉียงใต้และภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า ลาว จีนภาคใต้ มาเลเซีย สุมาตรา และชวา ขึ้นในป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้น ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๑,๑๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

ปีปทอง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Radermachera hainanensis* Merr.
วงศ์ **BIGNONIACEAE**
ชื่ออื่น กากี

ไม้ต้น ไม่ผลัดใบขนาดกลาง สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร ใบประกอบแบบขนนกสองถึงสามชั้น เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉากแต่ละช่อมีใบย่อยจำนวนมาก รูปรีหรือรูปรีแกมรูปหอก ปลายยาวเรียวโคนมน เบี้ยวเล็กน้อย ดอก ใหญ่ ๒ - ๔ ดอก ออกเป็นช่อสั้น ๆ ไม่แตกแขนงที่ปลายกิ่งหรือบนกิ่ง กลีบดอกติดกันคล้ายรูประฆัง สีเหลืองเข้ม หรือสีเหลืองแกมสีส้ม ส่วนบนแยกเป็นรูปปากเปิด ปากบน ๓ กลีบ และปากล่าง ๒ กลีบ ปลายกลีบมนและบานตลบไปด้านหลัง เกสรเพศผู้อยู่ภายในหลอดดอก ผล แบบฝักแห้งกลม ยาวเรียว เมล็ดแบนมีปีกบางใสด้านข้างทั้งสองด้าน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ตอนบนของไทย ต่างประเทศพบที่ภาคใต้ของจีน ลาว และกัมพูชา ขึ้นในป่าดิบแล้งใกล้ลำธาร ระดับความสูง ๕๐ - ๔๐๐ เมตร ออกดอกและผลเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน

สถานภาพ พืชหายาก

โมพีสยาม

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Reevesia pubescens* Mast. var. *siamensis* (Craib) Anthony

วงศ์ **STERCULIACEAE**

ไม้ต้น สูง ๘ - ๑๕ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำ กิ่งอ่อน ใบอ่อน และช่อดอกปกคลุมด้วยขนนุ่ม ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปไข่หรือรูปรี ปลายแหลม โคนใบมน ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ขอบใบเรียบ เส้นแขนงใบเชื่อมประสานกันก่อนถึงขอบใบ ก้านใบยาวเรียว ปลายก้านบวมพองเล็กน้อย ดอก ทรงระฆัง สีขาวอมชมพู ด้านนอกมีขนประปราย ผล รูปไข่กลับผิวแข็ง เป็นพูตามยาว สีเขียวอ่อน มีขนปกคลุม เมื่อแก่แตกระหว่างพู เมล็ดเล็ก มีปีก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย ขึ้นในป่าดิบเขาที่ระดับความสูง ๘๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

กุหลาบพันปี

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Rhododendron arboreum* Smith ssp. *delavayi* (Franchet) Chamberlain
ชื่อวงศ์ **ERICACEAE**
ชื่ออื่น คำแดง

ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็กกึ่งพุ่ม สูง ๓ - ๑๐ เมตร ลำต้นและกิ่งคดงอ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มตามปลายกิ่ง รูปใบหอกกลับ หรือรูปขอบขนานแกมใบหอก ปลายแหลมโคนสอบหรือตัด เนื้อใบหนา หลังใบมีเกล็ดและขนปกคลุม ดอกสีแดงเลือดนก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น ๕ - ๖ แฉก มีขน กลีบดอกติดกันคล้ายรูประฆัง ลายแยกเป็นแฉกกลม มีขน ผล รูปทรงกระบอก เมื่อแก่แตกได้
เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ต่างประเทศพบที่เนปาล ภูฏาน พม่าและจีนภาคใต้ (ยูนนาน) ขึ้นบนที่ชุ่มชื้นตามชายป่าติดเขา ที่ระดับความสูง ๒,๑๐๐ - ๒,๕๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมกราคม - พฤษภาคม
สถานภาพ พืชหายาก

กุหลาบขาวเชียงดาว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Rhododendron ludwigianum* Hoss.
วงศ์ **ERICACEAE**
ชื่ออื่น คำขาวเชียงดาว กุหลาบขาว

ไม้พุ่ม สูง ๑ - ๒ เมตร ลำต้นและกิ่งคดงอ แตกกิ่งระเกะระกะจากโคนต้น ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มที่ปลายกิ่ง รูปรีแกมรูปไข่กลับ ปลายแหลม โคนมน ขอบเรียบ ผิวใบเข้มเป็นมัน ดอก ออกเป็นช่อสั้น ๆ ที่ปลายกิ่ง กลีบดอกติดกันคล้ายรูประฆัง สีขาวนวล ปลายแยกเป็น ๕ กลีบ โคนกลีบด้านในมีแต้มสีเหลือง ผล แห้ง รูปกระสวยปลายมน เมื่อแก่แตกได้ เมล็ดแบนขนาดเล็กมาก มีปีกบางใส

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะที่ดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ บนที่โล่ง ตามซอกหินของภูเขาหินปูน ที่ระดับความสูง ๑,๘๐๐ - ๒,๒๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมีนาคม -พฤษภาคม

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

กุหลาบขาว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Rhododendron lyi* Levl.
วงศ์ ERICACEAE
ชื่ออื่น ดอกสามสี ไม

ไม้พุ่ม สูง ๒ - ๓ เมตร กิ่งอ่อนมีขนและเกล็ดสีน้ำตาล ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มที่ปลายกิ่ง รูปไข่กลับ หรือรูปขอบขนานแกมรูปรี ปลายแหลม มีติ่ง โคนสอบ ด้านหลังมีเกล็ดสีน้ำตาล ดอก สีขาว หรือขาวอมชมพู ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงขนาดเล็ก โคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น ๕ แฉก กลีบดอก ๕ กลีบ เชื่อมกันคล้ายรูปแตร ปลายแยกเป็นกลีบกลม ขอบเป็นคลื่นด้านนอกมีเกล็ดปกคลุมทั่วไป ด้านในมีจุดประสีเหลือง ผล รูปรี ผิวขรุขระ เมื่อแก่แตกได้ เมล็ด จำนวนมาก ขนาดเล็กมีปีกบาง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่ลาวและเวียดนาม ชอบขึ้นบนภูเขาหินทรายในที่โล่งแจ้งตามโขดหินหรือซอกหิน ที่ระดับความสูง ๑,๐๐๐ - ๑,๖๐๐ เมตร มักขึ้นรวมเป็นกลุ่มใหญ่ ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม

สถานภาพ พืชหายาก

กุหลาบแดง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Rhododendron simsii* Planch.
ชื่อวงศ์ **ERICACEAE**

ไม้พุ่ม สูง ๑ - ๓ เมตร ลำต้นและกิ่ง มีขนสีน้ำตาลแดง ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มที่ปลายกิ่ง รูปรี รูปไข่ รูปไข่แกมขอบขนาน รูปไข่กลับ หรือรูปใบหอกกลับ ปลายแหลมหรือมน โคนสอบแคบ มีขนสีน้ำตาล ดอก สีแดงอมส้ม มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ออกเป็นช่อตามซอกใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงขนาดเล็ก โคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น ๕ แฉก มีขนสีขาวหรือสีแดง กลีบดอก ๕ กลีบ เชื่อมกันคล้ายรูปแตร ภายในมีจุดประสีแดงเข้ม ปลายแยกเป็นแฉกค่อนข้างกลม ผล รูปไข่ มีขนสีน้ำตาลแดง เมื่อแก่แตกได้ เมล็ด จำนวนมาก ขนาดเล็ก มีปีกบาง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่ลาวและเวียดนาม ชอบขึ้นเป็นกลุ่ม ๆ บนภูเขาหินทราย ใกล้ลำธารชายป่าดิบเขา ที่ระดับความสูง ๑,๐๐๐ - ๑,๖๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมกราคม - เมษายน

สถานภาพ พืชหายาก

กะโมกเขา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Sageraea elliptica* (A.DC.) Hook.f. & Thomson
วงศ์ **ANNONACEAE**
ชื่ออื่น ลาโมก

ไม้ต้น สูง ๑๕ - ๒๐ เมตร เรือนยอดรูปกรวยคว่ำ เปลือกต้นสีเทาอ่อน ใบเดี่ยว เรียงสลับสองข้างของกิ่งในระนาบเดียวกัน แผ่นใบรูปขอบขนาน ปลายใบมนถึงเรียวแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ หรือเป็นคลื่นเล็กน้อย ดอก เล็ก สีเหลืองอมเขียว ออกเดี่ยว หรือเป็นกระจุก ๒ - ๖ ดอก ตามกิ่งหรือลำต้น ผล ออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๖ - ๗ ผล รูปกลมรี ก้านผลสั้น

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศ พบที่กัมพูชา ขึ้นในป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๖๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมกราคม - พฤษภาคม
สถานภาพ พืชหายาก

กาญจณิการ์

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Santisukia pagetii* (Craib) Brummitt
วงศ์ **BIGNONIACEAE**
ชื่ออื่น แคขาว ลั่นทมเขา

ไม้ต้นขนาดกลาง ไม่ผลัดใบ สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมแผ่กว้าง แน่นทึบ ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวปลายคี่ เรียงเป็นวงรอบกิ่ง ใบย่อย ๕ - ๑๐ คู่ รูปไข่แกมรูปใบหอก ปลายแหลม โคนมน เบี้ยวเล็กน้อย ขอบใบส่วนบนมักจะมีรอยจักตื้น ๆ ดอก ใหญ่ จำนวนมาก ออกเป็นช่อยาวแตกแขนง แขนงช่อดอกแตกเป็นวงรอบแกนช่อ กลีบรองกลีบดอกติดกันเป็นหลอดสั้น ๆ ส่วนบนแยกเป็น ๕ แฉกสั้น ๆ ภายนอกมีตุ่มทั่วไป กลีบดอกติดกันคล้ายรูปแตร ปลายผายออกเป็น ๕ กลีบ สีขาว หรือ สีขาวปนม่วงอ่อน ปากหลอดสีเหลืองอ่อน ผลเป็นฝักแห้งรูปทรงกระบอก ปลายและโคนรี ผนังมีตุ่มกระจัดกระจายทั่วไป เมล็ด จำนวนมาก กลมแบน มีปีกบางโปร่งทางด้านข้างทั้งสองด้าน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย ตั้งแต่จังหวัดอุทัยธานีลงมาถึงเพชรบุรี ขึ้นทั่วไปในป่าผลัดใบ ตามซอกหินของภูเขาหินปูนที่แห้งแล้ง ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๒๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม

สถานภาพ พืชถิ่นเดียว

กระโถนพระฤาษี

ชื่อพฤกษ์ศาสตร์ *Sapria himalayana* Griff.
ชื่อวงศ์ **RAFFLESIACEAE**

พืชเบียน เกาะอาศัยตามรากของเครือเขาน้ำ (*Tetrastigma* spp.) ลักษณะเป็นก้อนกลม ติดอยู่กับรากไม้ ภายในมีการพัฒนาไปอย่างช้าๆ โดยใช้เวลาประมาณ ๑๐ เดือน จึงจะมีดอกดอก ออกเดี่ยวๆ หรือเป็นกลุ่มคล้ายเห็ด ดอกตูมรูปร่างกลมโต ขนาดผลมะนาว เมื่อบานเต็มที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๐ - ๑๕ เซนติเมตร กลีบดอกอุ้มน้ำติดกันเป็นถ้วยขึ้นมาจากฐาน ปลายแยกเป็นแฉกประมาณ ๑๐ แฉก สีแดงอมน้ำตาลมีจุดประใหญ่สีเหลืองทั่วไป ตรงบริเวณกึ่งกลางถ้วยด้านในมีพังผืดติดอยู่เป็นรูปวงแหวน ใต้วงแหวนมีกลุ่มเกสรเพศผู้ประมาณ ๒๐ อัน ติดอยู่รอบแท่นกลมภายในโคนดอกมีกาบใหญ่แข็งหุ้มประสานกัน

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่อินเดีย พม่า กัมพูชาและเวียดนาม ขึ้นตามป่าดิบชื้น ที่ระดับความสูง ๖๐๐ - ๑,๕๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

โสกเหลือง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Saraca thaipingensis* Cantley ex Prain

วงศ์ **LEGUMINOSAE - CAESALPINIOIDEAE**

ชื่ออื่น โสกป่า โสกน้ำ โสกใหญ่ อโศกเหลือง อโศกใหญ่ Yellow Saraca

ไม้ต้นขนาดเล็ก ไม่ผลัดใบ สูง ๕ - ๑๐ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกลมต่ำ แน่นทึบ ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวเรียงเวียนสลับ ใบย่อย ๔ - ๘ คู่ รูปไข่หรือรูปใบหอกแกมขอบขนานปลายแหลมหรือเรียวแหลม โคนแหลมหรือกลม ดอก สีเหลืองอมน้ำตาล มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อแตกแขนงเป็นพุ่มกลมตามปลายกิ่งและลำต้น บานไม่พร้อมกัน ดอกที่บานก่อนสีจะเข้มกว่า รังไข่มีขนและมีก้านชูรังไข่ ผล เป็นฝักแบนยาวขนาดใหญ่ สีน้ำตาลแดง เมื่อแก่แตกได้

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า มาเลเซีย สิงค์โปร์และอินโดนีเซีย ขึ้นริมลำธารในป่าดิบชื้นที่ระดับความสูง ๑๐๐ - ๕๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมกราคม - เมษายน

สถานภาพ พืชหายาก

ขาวปั้น

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Scabiosa siamensis* Craib
วงศ์ **DIPSACACEAE**

ไม้ล้มลุก สูง ๓๐ - ๖๐ เซนติเมตร มีลำต้นสั้น ๆ อวบน้ำคล้ายเหง้า ใบเดี่ยว เรียงแผ่รอบโคนต้น รูปพาย โคนสอบ ปลายแหลม ขอบใบจักหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย ก้านใบสั้น ดอก สีขาว ออกเป็นช่อกระจุกกลมแน่นบนปลายก้านช่อยาวจากโคนต้น ช่อดอกมีขนปกคลุม ใบประดับรูปขอบขนาน กลีบรองดอกเป็นขนแข็ง กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดรูปกรวย เกสรเพศผู้ ๔ อัน เกสรเพศเมียยาวพ้นหลอดดอก ผล แห้งติดแน่นกับใบประดับ

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่) ของไทย ขึ้นตามซอกเขาหินปูนบนดอยเชียงดาว ที่ระดับความสูง ๑,๙๐๐ - ๒,๒๐๐ เมตร ออกดอกและผลเดือนธันวาคม - มกราคม

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

มะกอกดอน

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Schrebera swietenoides* Roxb.
วงศ์ **OLEACEAE**

ไม้ต้น ผลัดใบ สูง ๑๐ - ๑๕ เมตร กิ่งอ่อน ใบอ่อนและช่อดอก มีขนนุ่มปกคลุม ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายคี่ เรียงตรงข้าม ช่อใบยาว ใบย่อย ๒ - ๓ คู่ เรียงตรงข้าม รูปไข่ รูปใบหอก หรือรูปขอบขนานแกมรูปรี ปลายแหลม โคนสอบเรียวแคบไปตามก้าน ขอบเรียบ ด้านบนเกลี้ยง หรือมีขนประปราย ด้านล่างมีขนนุ่ม ดอก เล็ก ออกเป็นช่อกระจะที่ปลายกิ่ง ผล รูปไข่กลับ เปลือกแข็ง แตกเป็นสองซีกเมื่อแห้ง เมล็ด มีปีก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือและภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า ขึ้นในป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรังที่ระดับความสูง ๒๕๐ - ๘๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

ฟองหินเหลือง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Sedum susanae* Hamet
วงศ์ **CRASSULACEAE**

ไม้ล้มลุกฤดูเดียว ขึ้นเป็นกระจุกขนาดเล็ก สูง ๕ - ๑๒ เซนติเมตร ลำต้นเกลี้ยง อวบน้ำ แตกกิ่งจากบริเวณโคนต้น ใบเดี่ยว ขนาดเล็กลักษณะคล้ายลำต้น รูปแคบยาว ปลายแหลม มีจำนวนมาก ดอก สีเหลืองสด ออกเป็นช่อบริเวณปลายยอด กลีบรองดอกรูปไข่แกมสามเหลี่ยม กลีบดอกรูปไข่กว้าง ปลายแหลม ผล เป็นฝักขนาดเล็ก แตกด้านเดียว มีเมล็ดจำนวนมาก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ในประเทศไทยพบที่ดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ต่างประเทศพบที่พม่า และจีนภาคใต้ ขึ้นตามซอกหินปูนบนพื้นที่โล่ง ที่ระดับความสูง ๑,๕๐๐ - ๒,๑๐๐ เมตร ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - มกราคม

สถานภาพ พืชหายาก

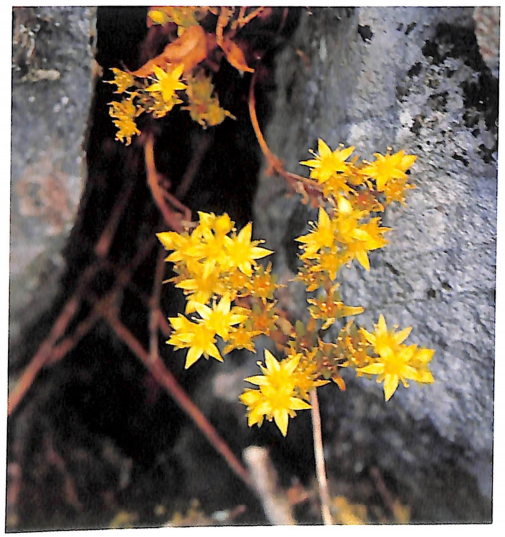

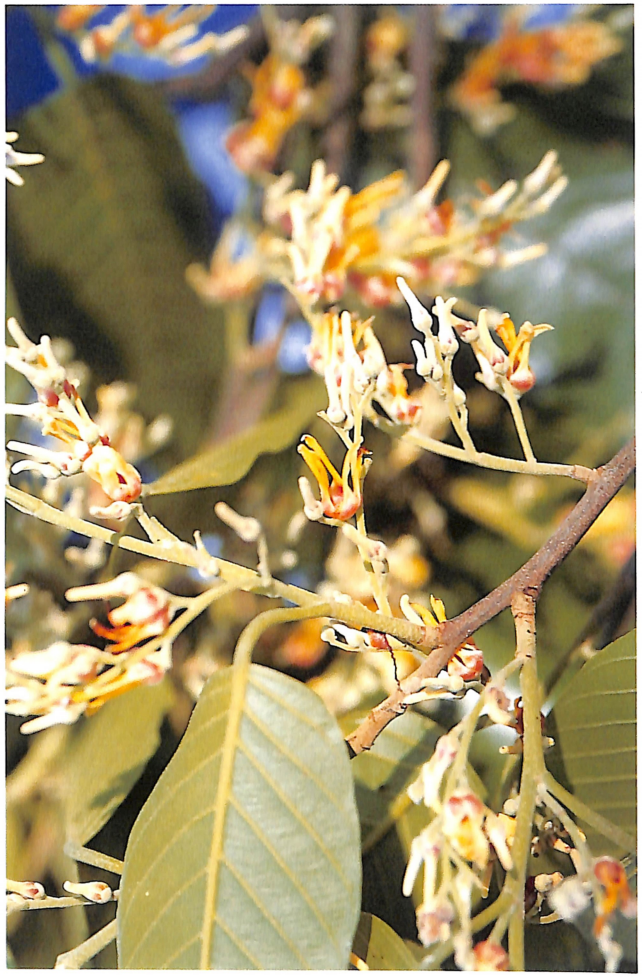

ตะเคียนเต็ง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Shorea thorelii* Pierre
วงศ์ **DIPTEROCARPACEAE**
ชื่ออื่น ชัน ชันตก เต็งตานี ยางแกน ยางหมอก ยางหยวก ยางหิ้ง

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูงถึง ๓๐ เมตร กิ่งอ่อน ใบอ่อน และช่อดอกมีขนนุ่ม ลำต้นเปลาตรง โคนต้นมักมีพูพอนต่ำ เปลือกสีน้ำตาลอมแดง แตกเป็นสะเก็ดห้อยย้อยลง หูใบโค้งเป็นรูปเคียว ร่วงง่าย ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายเรียวแหลม โคนใบมน ด้านบนสีน้ำตาลแดงเมื่อแห้ง ดอก เล็ก สีเหลืองอ่อน ออกเป็นช่อตามง่ามใบและปลายกิ่ง ผลรูปไข่ ปลายแหลม มีขนนุ่ม มีปีกใหญ่และยาว ๓ ปีก ปีกเล็กและสั้น ๒ ปีก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศพบที่ พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ขึ้นในป่าดิบแล้งใกล้แหล่งน้ำ ที่ระดับความสูง ๓๐๐ - ๘๕๐ เมตร ออกดอกและผลเดือนมกราคม - พฤษภาคม

สถานภาพ พืชหายาก

มะห้อ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Spondias lakhonensis* Pierre
วงศ์ **ANACARDIACEAE**

ไม้ต้นผลัดใบ สูง ๑๕ - ๓๐ เมตร กิ่งอ่อน ใบอ่อนและช่อดอก มีขนนุ่มปกคลุม ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงเวียนสลับ ใบย่อยออกตรงข้ามเป็นคู่ รูปรีหรือรูปขอบขนาน ปลายเรียวแหลม โคนมน ดอก เล็กสีขาว ออกเป็นช่อโปร่งแตกแขนงตามปลายกิ่ง ผล รูปไข่ สีเขียว เมื่อสุกสีแดงอมส้ม แต่ละช่อติดผลจำนวนมาก

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ต่างประเทศ พบที่จีนภาคใต้ ลาว และเวียดนาม ขึ้นริมลำธารในป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูง ๒๐๐ - ๕๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

หญ้าดอกลาย

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Swertia striata* Coll. & Hemsl.
วงศ์ **GENTIANACEAE**

ไม้ล้มลุก สูง ๓๐ - ๖๐ เซนติเมตร แตกแขนงหลายกิ่ง กิ่งเป็นสี่เหลี่ยม ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่สลับตั้งฉาก รูปรีแคบ ปลายแหลม ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง กลีบรองดอก ๕ กลีบ กลีบดอก ๕ กลีบ สีขาว มีลายเป็นแถบตามยาวสีม่วงเข้ม แต่ละกลีบมีต่อมอยู่ที่โคน ๒ อัน เกสรเพศผู้ ๕ อัน เรียงสลับกับกลีบดอก ผล รูปขอบขนาน เมื่อแก่แตกได้

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ในประเทศไทยพบที่ดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ต่างประเทศพบที่พม่า ขึ้นบนพื้นที่โล่งของภูเขาหินปูน ที่ระดับความสูง ๑,๗๐๐ - ๒,๒๐๐ เมตร ออกดอกและผลเดือนธันวาคม - มกราคม

สถานภาพ พืชหายาก

ชมพู่น้ำ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Syzygium siamensis* Craib
วงศ์ **MYRTACEAE**
ชื่ออื่น ชมพู่ค่าง หว้าปลอก

ไม้ต้น สูง ๘ - ๑๕ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำ เปลือกเรียบ บางครั้งแตกเป็นสะเก็ด สีน้ำตาล ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปใบหอก แกมขอบขนาน ปลายแหลม โคนมน เว้าเข้าเป็นรูปหัวใจ หรือมน ดอก เมื่อแรกบานสีขาวแล้วเปลี่ยนเป็นสีแดงแกมม่วง ออกเป็นช่อสั้น ๆ ที่ปลายกิ่งหรือง่ามใบ เกสรเพศผู้จำนวนมากออกกระจายเป็นพู่ ผล กลมหรือรูปไข่ สีเขียวถึงสีม่วง ปลายผลเป็นกลีบคล้ายมงกุฎครอบ
เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบทั่วทุกภาคของไทย ต่างประเทศพบที่พม่า ภูมิภาคอินโดจีน และมาเลเซีย ขึ้นตามริมลำธาร ออกดอกเดือนธันวาคม - มีนาคม ผลแก่เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน
สถานภาพ พืชหายาก

จันทน์ขาว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Tarenna hoaensis* Pitard
วงศ์ **RUBIACEAE**

ไม้ต้นขนาดเล็ก ไม่ผลัดใบ สูง ๕ - ๑๐ เมตร แตกกิ่งต่ำ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมแน่น ใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามเป็นคู่ในระนาบเดียวกัน รูปรีแกมขอบขนาน ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่าง สีจางกว่า ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก กลิ่นหอม กลีบดอกติดกันคล้ายรูปแจกัน ปลายแยกเป็น ๕ แฉก ยอดเกสรเพศเมียรูปคล้ายกระบอง ยื่นพ้นออกมานอกกลีบดอก ผลสดกลม

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่พม่าและกัมพูชา ขึ้นในป่าดิบแล้งที่ค่อนข้างชุ่มชื้นตลอดปี ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๒๐๐ เมตร

สถานภาพ พืชหายาก

ซ่าง

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Terminalia myriocarpa* Heurck et Muell.- Arg. var. *hirsuta* Craib

วงศ์ **COMBRETACEAE**

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูง ๒๐ - ๓๕ เมตร ลำต้นเปลาตรง โคนต้นมีพูพอนเล็กน้อย เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ ปลายกิ่งลู่ลง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ รูปขอบขนานหรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายแหลม โคนมนหรือเว้าตื้น ๆ ด้านล่างมีขนประปรายหรือเกือบเกลี้ยง ดอก เล็ก จำนวนมาก สีเหลืองอมเขียว ออกเป็นช่อเชิงลดซึ่งออกรวมบนช่อใหญ่ที่แตกแขนงตามปลายกิ่ง ช่อใหญ่แต่ละช่อประกอบด้วยช่อเชิงลด ๑๓ - ๒๘ ช่อ ผล แห้ง รูปสามเหลี่ยมหรือรูปรี มีปีกยาวสีแดง ๒ ปีกทางด้านข้าง

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย) ของไทย ต่างประเทศ พบที่ อินเดีย พม่า จีน (ยูนนาน) ลาว เวียดนาม และมาเลเซีย ขึ้นตามชายป่าดิบเขาในหุบเขาที่ชุ่มชื้นหรือใกล้ลำธาร ที่ระดับความสูง ๗๐๐ - ๑,๒๐๐ เมตร ออกดอกและผลเดือนตุลาคม - ธันวาคม

สถานภาพ พืชหายาก

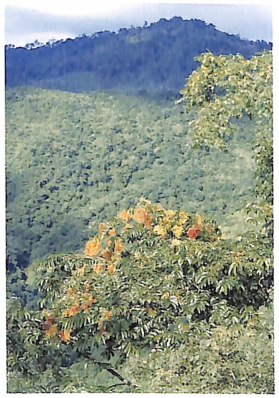

ตำเสา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Ternstroemia wallichiana* (Griff.) Engler
วงศ์ **THEACEAE**
ชื่ออื่น กระโอน โกงกางป่า ทังไข่ไก่ มะเขือขื่น มังตาลแดงเขา

ไม้ต้น สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับเป็นกลุ่มตามปลายกิ่ง แผ่นใบรูปรี รูปขอบขนาน หรือรูปหอกแกมรูปขอบขนาน ปลายเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบเรียบ ดอก สีขาวนวลถึงเหลือง ออกตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงค่อนข้างกลม กลีบดอกรูปไข่กลับ หรือรูปวงกลม เกสรเพศผู้จำนวนมากเชื่อมกันใกล้โคน ผล กลมถึงกลมรี รองรับด้วยกลีบเลี้ยงหนาคล้ายจุกคอร์ก มีเมล็ด ๒ - ๔ เมล็ด

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่มาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๔๐๐ เมตร ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ผลแก่เดือนกันยายน - ธันวาคม

สถานภาพ พืชหายาก

รางจืดต้นภูคา

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Thunbergia colpifera* B.Hansen
วงศ์ ACANTHACEAE

ไม้ล้มลุก ลำต้นตั้งตรง สูง ๑ - ๒ เมตร ผิวเรียบ บริเวณข้อบวมชัดเจน ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปขอบขนานแกมรูปไข่ โคนสอบ ปลายแหลม ก้านใบยาว ดอก สีขาวแกมม่วง ออกเป็นช่อสั้น ๒ - ๔ ดอก ตามซอกใบ กลีบรองดอกสีเขียวอมน้ำตาล กลีบดอกโคนเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็นประกับ รูปปากแตร ขนาดไม่เท่ากัน เกสรเพศผู้อยู่ในหลอดดอก ผล เป็นผลสด รูปกระสวย รูปกลมผิวเรียบ

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา พบเฉพาะที่ดอยภูคา จังหวัดน่าน ขึ้นในป่าดิบเขา ที่ระดับความสูง ๑,๕๐๐ - ๑,๘๐๐ เมตร ออกดอกช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

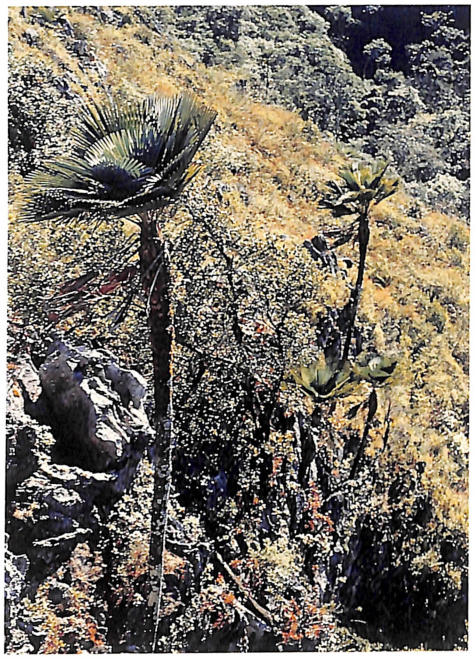

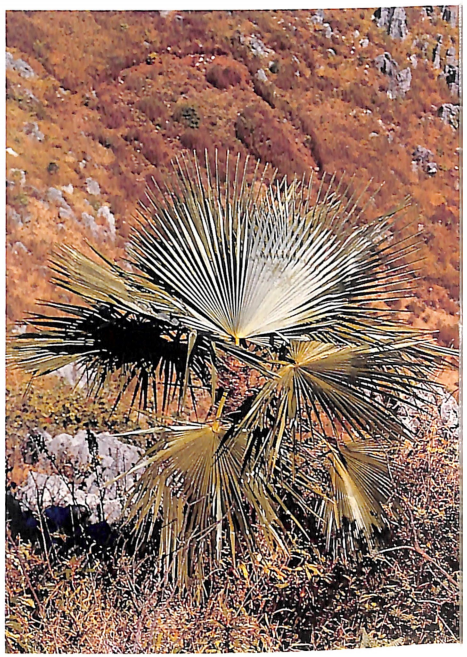

ค้อเชียงดาว

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Trachycarpus oreophilus* Gibbons & Spanner

วงศ์ **PALMAE (ARECACEAE)**

ปาล์ม ขึ้นเป็นต้นเดี่ยว สูง ๕ - ๑๐ เมตร ลำต้นนูนเป็นคลื่นคล้ายวงข้อ มีเยื่อหุ้มพันรอบคอต้นคล้ายร่างแหสีน้ำตาล ใบเดี่ยว ตั้งแผ่ รูปมนกลมคล้ายพัด ด้านล่างมีนวลขาว แผ่นใบมีจีบประมาณ ๖๐ พับ ดอก สีนวลแกมเขียว ออกเป็นช่อตามซอกใบแกนโค้งห้อยลง มีประมาณ ๓ - ๕ ช่อ แยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน ช่อเพศผู้มีลักษณะสั้น ตั้งขึ้น มีกาบห่อแผ่กว้าง ปลายแหลม ช่อเพศเมียมีดอกอัดกันแน่น มีแขนงย่อย ดอก ขนาดเล็กกลม กลีบดอกรูปมนกลม มีเกสรเพศผู้ ๖ อัน ผล รูปกลมรี ผิวเกลี้ยง เมื่อสุกสีดำ

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ในประเทศไทยพบเฉพาะที่ดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และดอยภูคา ภูแว จังหวัดน่าน ขึ้นกระจายบนที่โล่งตามสันเขาของภูเขาหินปูนที่ลาดชัน ที่ระดับความสูง ๑,๗๐๐ - ๒,๑๕๐ เมตร

สถานภาพ พืชถิ่นเดียวและพืชหายาก

จันทน์กะพ้อ

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Vatica diospyroides* Symington
วงศ์ **DIPTEROCARPACEAE**
ชื่ออื่น เขี้ยวงูเขา จันทน์พ้อ

ไม้ต้นขนาดเล็กกึ่งขนาดกลาง ไม่ผลัดใบ สูง ๖ - ๑๕ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกเรียบ สีน้ำตาลอมเทา ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปขอบขนาน ค่อนข้างยาว ปลายเรียวแหลม โคนสอบเบี้ยว ดอก สีขาวหรือเหลืองอ่อน กลิ่นหอมจัด ออกเป็นช่อสั้นตามกิ่ง ตามซอกใบและปลายกิ่ง ด้านนอกของกลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีขนนุ่ม กลีบดอก ๕ กลีบ ผล กลมรี เมื่อแก่แตกออกเป็น ๓ เสี่ยง มีกลีบเลี้ยง ๕ กลีบขยายขึ้นรองรับผล

เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่มาเลเซีย และเวียดนาม ขึ้นตามป่าดิบชื้นลุ่มต่ำและชายขอบป่าพรุ ที่ระดับความสูง ๑๐ - ๑๐๐ เมตร ออกดอกเดือนพฤศจิกายน - มีนาคม

สถานภาพ พืชหายาก

กล้วยน้อย

ชื่อพฤกษศาสตร์ *Xylopia vielana* Pierre
วงศ์ **ANNONACEAE**
ชื่ออื่น ตาแหลว สะทาง

ไม้ต้น สูง ๑๐ - ๒๐ เมตร เรือนยอดรูปกรวยคว่ำ กิ่งอ่อนและยอดอ่อน มีขนสั้นสีน้ำตาลอมแดง ใบเดี่ยว เรียงสลับสองข้างของกิ่งในระนาบเดียวกัน แผ่นใบรูปไข่แกมรูปขอบขนาน ปลายมนถึงเรียวแหลม โคนใบมนหรือหยักเว้าเล็กน้อย ผิวใบมีขนนุ่มสั้น ๆ ทั้งสองด้าน ดอก ออกเดี่ยว ๆ หรือออกเป็นกระจุก ๒ - ๓ ดอก ตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบดอกสีเหลืองอ่อน ผิวด้านนอกของกลีบมีขนสีเหลืองปกคลุมหนาแน่น ผล ออกเป็นกลุ่ม รูปทรงกระบอก ผลแก่สีเหลืองอมส้ม มีเมล็ด ๒ - ๓ เมล็ด เมล็ดมีเยื่อหุ้มสีแดง
เขตกระจายพันธุ์และนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไทย ต่างประเทศพบที่ลาวและกัมพูชา ขึ้นในป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูง ๕๐ - ๖๐๐ เมตร ออกดอกเดือนมีนาคม - พฤษภาคม ผลแก่เดือนพฤษภาคม - กันยายน
สถานภาพ พืชหายาก

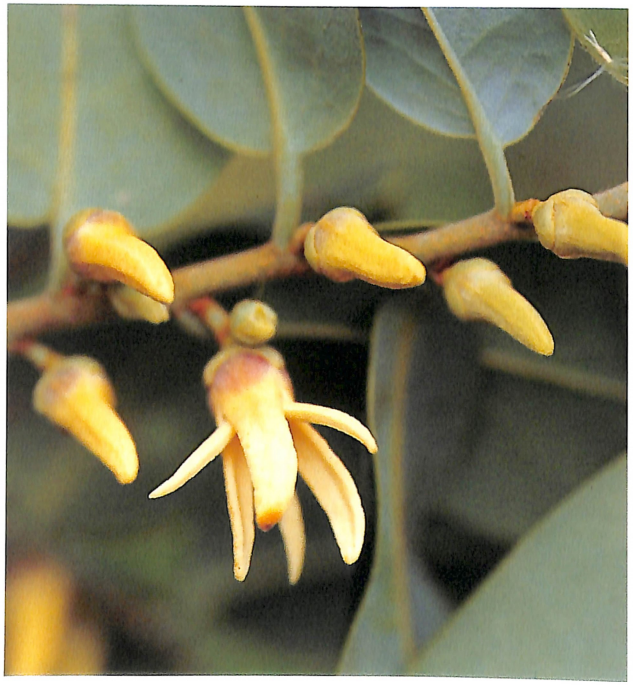

ดัชนีพรรณไม้

กระเชา ๕๒
กระเช้านกเล็ก ๒๒
กระดังงาสงขลา ๒๘
กระโถนพระฤาษี ๙๖
กฤษณา ๒๐
กล้วยน้อย ๑๑๒
ก่วมเชียงดาว ๑๒
ก่วมแดง ๑๐
ก่วมภูคา ๑๓
กอกแดง ๓๙
กะโมกเขา ๙๔
กะหนาย ๘๔
กันภัยมหิดล ๑๔
กาญจณิการ์ ๙๕
กุหลาบขาว ๙๑
กุหลาบขาวเชียงดาว ๙๐
กุหลาบแดง ๙๒
กุหลาบพันปี ๘๘
แก้วมหาวัน ๖๖
ขะเจาะน้ำ ๖๗
ขาวปั้น ๙๘
ข้าวหลามดง ๕๐
ค้อเชียงดาว ๑๑๐
จันทน์กะพ้อ ๑๑๑
จันทน์ขาว ๑๐๖
จันทน์แดง ๗๐
จันทน์ทอง ๔๗
จันทน์ม่วง ๖๙
จันทน์หอม ๖๔
จำปูน ๑๘
เจ้าแตรวง ๕๘
ชมพูเชียงดาว ๗๗
ชมพูภูคา ๒๕
ชมพูภูพิงค์ ๘๓
ชมพู่น้ำ ๑๐๕
ชันรูจี ๗๕
ซ่าง ๑๐๗
ซางจิง ๗๙
ตะเคียนชันตาแมว ๗๑
ตะเคียนเต็ง ๑๐๒
ตำเสา ๑๐๘
ถั่วแปบช้าง ๑๕
เทพอัปสร ๔๐
ธนนไชย ๒๖
นกขมิ้น ๒๑
นางก้อ ๔๒
นางเลว ๓๗
ประยงค์ป่า ๑๖
ปาล์มเจ้าเมืองถลาง ๕๖
ปีปทอง ๘๖
พญามะขามป้อม ๓๒
พญาไม้ ๘๑
พระเจ้าห้าพระองค์ ๔๖
พวงแก้วกุดั่น ๓๕
พาลี ๔๑
พิมพ์ใจ ๕๙
พิมสาย ๘๒
เพกาผู้ ๘๕
ฟองหินเหลือง ๑๐๐
ฟ้าคราม ๓๓
มณฑาดอย ๖๒
มณฑาป่า ๖๓
มะกอกขน ๓๐
มะกอกดอน ๙๙
มะคังดง ๗๒
มะป่วน ๖๘
มะพลับเจ้าคุณ ๔๓
มะห้อ ๑๐๓
มักขี้หนู ๔๕
มาง ๒๙
มูกเขา ๕๓
โมง ๓๑
โมพีสยาม ๘๗
ไม้หอม ๑๙
ยวน ๕๗
ยางกล่อง ๔๔
ยี่หุบปลี ๖๐
รง ๔๘
รองเท้านารีปีกแมลงปอ ๗๓
รองเท้านารีอินทนนท์ ๗๔
ระย้าทอง ๗๖
รางจืดต้นภูคา ๑๐๙
ว่านดอกสามสี ๓๔
สนใบพาย ๘๐
สนแผง ๒๗
สบ ๑๗
สามพันปี ๓๘
แสงแดง ๓๖
โสกเหลือง ๙๗
ไสเดน ๖๕
หญ้าดอกลาย ๑๐๔
หรีดเชียงดาว ๔๙
หัวช้าง ๗๘
เหยื่อจง ๕๕
อรพิม ๒๓

Index

Acer calcaratum Gagnep. 10
Acer chiangdaoense Santisuk 12
Acer wilsonii Rehder 13
Afgekia mahidolae Burtt et Chermsirivathana 14
Afgekia sericea Craib 15
Aglaia odoratissima Blume 16
Altingia excelsa Noronha 17
Anaxagorea javanica Bl. 18
Aquilaria crassna Pierre ex Lec. 19
Aquilaria malaccensis Lamk. 20
Aristolochia grandis Craib 21
Aristolochia kerrii Craib 22

Bauhinia winitii Craib 23
Bretschneidera sinensis Hemsl. 25
Buchanania siamensis Miq. 26

Calocedrus macrolepis Kurz 27
Cananga odorata Hook.f. et Th. var. *fruticosa* (Craib) J. Sincl. 28
Canarium euphyllum Kurz 29
Canarium littorale Blume 30
Canarium strictum Roxb. 31
Cephalotaxus mannii Hook.f. 32
Ceratostigma stapfianum Hoss 33
Christisonia siamensis Craib 34
Clematis smilacifolia Wall. 35
Colquhounia coccinea var. *mollis* (Schlech.) Prain 36
Cyathocalyx martabanicus Hook.f. & Thomson var. *harmandii* Finet & Gagnep. 37

Dacrydium elatum (Roxb.) Wall. ex Hook. 38
Dacryodes kingii (Engl.) Kalkman 39
Delphinium siamense (Craib) Munz 40
Dicentra scandens (D. Don) Walp. 41
Diospyros dictyoneura Hiern 42
Diospyros winitii Fletch. 43
Dipterocarpus dyeri Pierre ex Laness. 44
Docynia indica (Wall.) Decne. 45
Dracontomelon dao (Blume) Merr. & Rolfe 46

Fraxinus floribunda Wall. 47

Garcinia hanburyi Hook.f. 48
Gentiana leptoclada Balf. F. & Forr. ssp.*australis* (Craib) Toyokuni 49
Goniothalamus laoticus (Finet& Gagnep.) Ban 50

Holoptelea integrifolia (Roxb.) Planch. 52
Hunteria zeylanica (Retz.) Gardner ex Thwaites 53

Impatiens kerriae Craib 55

Kerriodoxa elegans Dransf. 56
Koompassia excelsa (Becc.)Taub. 57

Lilium primulinum Bak. var. *burmanicum* Stearn 58
Luculia gratissima Sw. 59

Magnolia liliifera (L.) Baill. var. *liliifera* 60

Magnolia liliifera (L.) Baill. var. obovata (Korth.) Govaerts 62
Manglietia garrettii Craib 63
Mansonia gagei Drumm. 64
Meiogyne hainanense (Merr.) Ban 65
Michelia floribunda Fin. et Gagnep. 66
Millettia kangensis Craib 67
Mitrephora vandiflora Kurz 68
Myristica elliptica Wall. ex Hook.f. & Thomson 69
Myristica iners Blume 70

Neobalanocarpus heimii (King) Ashton 71

Ostodes paniculata Blume 72

Paphiopedilum sukhakulii Schoser & Senghas 73
Paphiopedilum villosum (Lindl.) Pfitz 74
Parishia insignis Hook.f. 75
Pauldopia ghorta (G. Don) Steenis 76
Pedicularis siamensis Tsoong 77
Platymitra macrocarpa Boerl. 78
Podocarpus neriifolius D. Don 79
Podocarpus polystachyus R. Br. ex Endl. 80
Podocarpus wallichianus Presl 81
Primula siamensis Craib 82
Prunus cerasoides D. Don 83
Pterospermum littorale Craib 84
Radermachera glandulosa (Blume) Miq. 85
Radermachera hainanensis Merr. 86

Reevesia pubescens Mast. var. *siamensis* (Craib) Anthony 87
Rhododendron arboreum Smith ssp. *delavayi* (Franchet) Chamberlain 88
Rhododendron ludwigianum Hoss. 90
Rhododendron lyi Levl. 91
Rhododendron simsii Planch. 92

Sageraea elliptica (A.DC.) Hook.f. & Thomson 94
Santisukia pagetii (Craib) Brummitt 95
Sapria himalayana Griff. 96
Saraca thaipingensis Cantley ex Prain 97
Scabiosa siamensis Craib 98
Schrebera swietenoides Roxb. 99
Sedum susanae Hamet 100
Shorea thorelii Pierre 102
Spondias lakhonensis Pierre 103
Swertia striata Coll. & Hemsl. 104
Syzygium siamensis Craib 105

Tarenna hoaensis Pitard 106
Terminalia myriocarpa Heurck et Muell. - Arg. var. *hirsuta* Craib 107
Ternstroemia wallichiana (Griff.) Engler 108
Thunbergia colpifera B.Hansen 109
Trachycarpus oreophilus Gibbons & Spanner 110

Vatica diospyroides Symington 111

Xylopia vielana Pierre 112

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ประธานกรรมการ

รองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล)

รองประธานกรรมการ

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(พลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์)

กรรมการ

เลขาธิการพระราชวัง
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน
ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือผู้แทน
ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้แทน
อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน
เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริม
และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ หรือผู้แทน
ผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชน
แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน
กรรมการผู้อำนวยการใหญ่
บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน
คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร

ราชเลขาธิการ
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน
ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือผู้แทน
ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้แทน
ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย หรือผู้แทน
อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน
คุณหญิงเต็มสิริ บุณยสิงห์
นายเธียรชัย ศรีวิจิตร
นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์
นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์
นายวิจิตร อาวะกุล
ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา
คุณหญิงสุชาดา ศรีเพ็ญ

เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือผู้แทน
ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน
กรรมการผู้จัดการใหญ่
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน
นายขวัญแก้ว วัชโรทัย
พลเอก จรัล กุลละวณิชย์
นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ
นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา
พลเอก พิจิตร กุลละวณิชย์
นายเย็นใจ เลาหวณิช
พลเอก วันชัย เรืองตระกูล
นายสมพร เทพสิทธา
หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล
ร้อยโท สุวิทย์ ยอดมณี
นายเอนก สิทธิประศาสน์

กรรมการและเลขานุการ
ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
หัวหน้าฝ่ายเลขานุการและประสานงาน ส่วนวิชาการ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

คณะทำงานจัดทำหนังสือ "พืชถิ่นเดียวและพืชหายากของประเทศไทย"
เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๗๒ พรรษา

ที่ปรึกษา	ร้อยโทสุวิทย์	ยอดมณี
ประธาน	นายสุวัช	สิงหพันธุ์
ผู้เรียบเรียงเนื้อหาและภาพประกอบ	นายธวัชชัย	สันติสุข
ที่ปรึกษา	นายวีระชัย	ณ นคร
	นางก่องกานดา	ชยามฤต
บรรณาธิการ	นางวิณีนารถ	พันธุ์วุฒิ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นางสิริกาญจน์	คหัฏฐา
ผู้ประสานงาน	นายนพพร	บุญแก้ว
	นางสมจิตต์	เทียนสว่าง
	นายวรทัสน์	ฤกษ์สิทธิสวัสดิ์
	นายกิตติ	จันทร์ส่อง

ภาพพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
โดย นายไกรพิทย์ พันธุ์วุฒิ

ออกแบบปก จัดทำรูปเล่ม
สำนักพิมพ์ อาร์ต อิน โปรดักชั่น
โทรศัพท์ ๙๓๘-๕๔๓๐-๑, ๙๓๘-๕๔๓๔

พิมพ์ที่
บริษัท โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (๑๙๘๗) จำกัด
โทรศัพท์ ๒๒๕-๐๐๓๑

จำนวนพิมพ์
๓,๐๐๐ เล่ม

หนังสือเผยแพร่ ห้ามจำหน่าย

